UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm LX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96520

Visual Library

ceſſu ꝯſtat,& iſtud dicit eſſe excluſiuū dicti remedij d. l.fi.vt colligit ex tex.in terminis ī d.l.fi. in fi.verbis ibi manifeſtiſsimū ē nō ſolū immiſsionē,ſed ēt ipsā principalē cauſam eſſe ſopitā,& ita volunt omnes doctores,Bar.Bal.Salice.Alex.& alij.ī d.l.fi.p illū tex.& hoc clarius cautū eſt per ſtatutū huius ciuitatis ſub rub.qđ poſt annū à die mortis &c.ī §. poſt vero decē annos, in quo cauet,qđ poſt decē annos à die mortis illius,đ cuius hr̄ditate agitur,nullus ēt,q de iure eſſet hr̄s,poſſit ingredi tenutā ex beneficio d.l.fi. vel ex ſimili beneficio,qa elapſo illo tēpore decē annorū beneficiū d.l. fi.vel aliud illi ſimile ceſſat, & non cōpetit,vt in d.ſtatuto:Preterea cauetur p aliud ſtatutū poſitū ſub rub. quod nullus occupet poſſ.rei hæredit.ꝙ nemini alij, quā hr̄di liceat,mortuo poſſeſſore,bona poſſeſſa à đfuncto īgredi ꝓpria auctoritate,ſeu cū iudicis auctoritate,nec hr̄di,niſi ꝓ parte,qua eſt hr̄s, alioquin ſi qs ꝯfecerit ipſo iure,& facto cadat ab oī cōmodo,& iure ipſius poſſeſsionis, & ſi ille,q fuit īgreſſus,q nō fuerit hr̄s, hr̄di poſsidere volēti reſtiterit, & ꝯdixerit in iudicio p ſe,vel p aliū,ipſo iure,& facto cadat ab oī iure,qđ haberet in illis bonis,ſed illi de Puteo nō ſunt hr̄des ī totū,nec ꝓ aliqua parte,ergo ipſis nō fuit licitū ingredi dicta bona, & ideo ex quo fuerūt īgreſsi ēt auctoritate iudicis,ipſo facto dicunt cecidiſſe, & priuati ſunt omni iure,& cōmodo poſſeſsionis,quā fuerūt ingreſsi; quo fit,vt nihil eis ꝓſit ꝓbaſſe ſe poſſediſſe,& īgreſſos fuiſſe bona,de qbus agit, quoniā ex quo nō ſunt de iure hr̄des,non poſſunt ſe fundare in dicta poſſeſsione,cū illius iure, & cōmodo ipſo facto dicātur priuati,& maximè cū ipiſi de Puteo in iudcio reſtiterint,& ꝯdixerit illis de Bobꝰ hr̄dibus ꝓ parte ſua poſsidere volētibꝰ,& iſta ē mera veritas. Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa finita per plures ſententia,quæ in rem iudicatam tranſiuerunt,nō eſt amplius ſuper illius diffinitione inſiſtendum.*

2 *Teſtamentum nō abolitū, nec cancellatū ſicut ad fauorē hæredis rem notariam facit in remedio l.fi.C.de edic.diui adr.tollen.ad miſſionem in poſſeſſionem bonorum obtinendam , ita & contra hæredem ad ipſum excludendum rem notariam faciet.*

3 *In remedio d.l fin.contradictor legitimus eſt oponens ius , quod à defuncto habuit, maxime ſi de illo conſtet incontinenti.*

4 *Immiſſionē bonorum ex remedio d.l.fi. impedit habens ius,ſiue titulū à teſtatore, aut ab hærede,& an poſſeſſio haberi debet.*

5 *Poſſeſſio ſine vitio,& ex tit.præcedenti præſumitur maximè in mulier poſt mortem uiri bona illius retinente pro dotibus ſuis: Idem in retinente bona legata propria auctoritate ,præſertim ſi facultas ei propria auctoritate retinendi data ſit.*

6 *Mulier habēs bona mariti hypothecata,illo mortuo,p̄t ī bonorū retētione ꝓpria auctoritate permanere,& illa dicit poſſidere.*

7 *Legatum,eiuſque poſſeſſionem propria auctoritate apprehendēdi facultas quibus ex verbis data cenſeatur.*

8 *Filius heres in teſtamento patris ſcriptus,nō obſtante cuiuſcunq; contradictione, debet mitti in poſſeſſione ſuę legitimæ,& bonorū,in quibus alteri vſusfructus relictus eſſet,ſaluo iure poſſeſſionis naturalis vſuſructarij.*

9 *Legatarius, qui poſſeſſionē propria auctoritate apprehendit,qn̄ ſit legitimus contradictor,ne hæres ſcriptus in poſſeſſionem bonorum legatorum mittatur .*

10 *Iudex p ꝓceſſum ad vlteriora tacitè cenſetur ꝓnuntiare eſſe ad vlteriora procedendū,nō obſtāte oppoſitione , niſi fuerit appellatū,& proceſſus valet,ſuperque eo eſt iudicādum, & nu. 17*

11 *Sententia,quòd ſit ad vlteriora procedendum , & præfixio termini ad probandum,dicitur interloquutoria .*

12 *Et quoad iudicem in rem iudicatam non tranſit, ſed quandocunque ab illo ante difinitiuam ſententiam reuocatur.*

13 *Interlocutoriæ reuocatio re non integra facta ſiue expreſsè, ſiue tacitè valet,parte non appellante,neque contradicente,*

14 *Ordinis iuris omiſſio,et peruerſio qn̄ proceſſum vitiet,& [illegible]*

15 *Sententia nulla etiam conſenſu partium non confirmatur,[illegible] leat tanquam ſententia ſed vt pactum.*

16 *Sentētiæ nullitas aliūde ꝓueniens,quā ex errore in ſent[illegible] preſſo,ſi de ea ſemel cognitū fuit,nō pōt amplius oppo[illegible] tentia confirmatoria in rem iudicatam tranſit,niſi appel[illegible]*

18 *In teſtamento forenſis cuius loci ſtatuta ſeruanda ſint,[illegible] tionis ſuæ an vero domicilij originis.*

19 *Statuta forenſes,& ſibi non ſubditos ligare poſſunt.*

20 *Statuta ſimpliciter loquentia , & circa perſonas diſponen[illegible] forenſes in loco etiam exiſtentes non extenduntur.*

21 *Habitans in aliquo loco,vbi ad honores aſſumptus ſit,& [illegible] nas habeat,incola illius loci dici poteſt, ſed diſcedendo po[illegible] & ad locum originis reuertendo incolatum illum , & domici[illegible] lum mutat, & amittit.*

22 *Domiciliū nō cōtrahit habitās alicubi cā alicuiꝰ officij ex[illegible]*

23 *Scholaris extra locū ſuæ originis in ſtudio manens domi[illegible] nō cōtrahit,niſi quibuſdā concurrentibus,quæ hic enu[illegible] Idē in alio quolibet ex cauſa tēporali alicubi habita[illegible]*

24 *Domicilium nō coſtituitur ex ſola domus,& bonorū p[illegible]*

25 *Habitatio decennalis in aliquo loco quando animum [illegible] di ibi domicilium arguat.*

26 *Officialis temporalis domicilium in loco offici non contr[illegible] cus in officiali perpetuo , qui tamen nō mutat domicil[illegible] domicilium domicilio originis adiungit .*

27 *Domiciliū abſque animo ꝑpetuo habitādi extra locū origi[illegible] acquiritur,ēt ſi maiorē partem ſuarum fortunarū ibi hab[illegible]*

28 *Domicilium nō mutat habenes animum redeūdi,etiam ſi ex [illegible] originis recedens cum rebus ſuis aliò ſe transferat.*

29 *Et ſi ad locum originis, illo domicilio relicto, reuertatur,[illegible] net ſimpliciter de domicilio originis.*

30 *Statuto loci originis,& ſtatuto domicilij ſimplicis contra[illegible] uicem diſponentibus,illud orignis ſeruandum eſt.*

31 *Statutum permitens aliquid etiam non conforme iuri commu[illegible] in bonis vbique poſitis locum habet.*

32 *Statutum in perſonam loquens nec forenſem, nec illius bona [illegible] territorio ſtatuentium ſita obligat : ſecus ſi in rem loquatur.*

33 *Dos in certa quantitate à teſtatore cū iuramento confeſſa [illegible] que relatione ad aliquod inſtrumētum poſtea relicta [illegible] betur abſque alia probatione quantitatis illius.*

34 *Neque tunc exceptio non numeratæ dotis opponitur.*

35 *Dos probatur,& debetur per confeſſionem à teſtatore cum iura[illegible] mento factam,ſecus ſi ſine iuramento.*

36 *Confeſſioni à teſtatore in teſtamento factæ cum iuramento, & cum clauſula ex certa ſcientia hæres ſtare tenetur,neque [illegible] poteſt prætextu erroris reuocare,ſecus ſi ſine iuramento.*

37 *Clauſula ex certa ſciētia ēt ſine iuramēto operatur,vt [illegible] to, vel cōfeſſioni ſtet, nec ꝓſumat error,vbi aliàs ꝓſum[illegible]*

38 *Statutum ſimpliciter loquens non comprehendit caſū [illegible]*

39 *Et noui iuris introductiuū loquens de contractu teſtamen[illegible] & vltimam voluntatem non extenditur,nec è contra.*

40 *Dotis confeſſio ſimpliciter facta non valet, expreſſè tamen [illegible] ſtamento confirmata,& relicta morte confirmatur, & [illegible] magis ſi iuramentum adijciatur.*

41 *Confeſſus cū iuramēto vera eſſe contēta in inſtrumēto,re[illegible] exceptioni non numeratæ &c.iuramentum adimplere te[illegible]*

42 *Confeſſio debiti duplex,& geminata multum operatur,[illegible] tum tempus inter vtranque debeat interuenire.*

43 *Dos debetur,nec dicit ſimpliciter cōfeſſata,qn̄ vltra illius [illegible] ſionē ēt ſimplicem adſint coniecturæ inferentes eam [illegible] ſimulatam,& aliquæ huiuſmodi coniecturæ hic enu[illegible]*

44 *Donatio propter nuptias ſimilis eſt doti,in cuius recomp[illegible] nem ea à marito vxori fit.*

45 *In legitima debita iure naturæ quisetiam quoad vſumfru[illegible] tantum grauari non poteſt.*

46 *Maritus vxori per viā vltimæ voluntatis validè relinq[illegible] vſumfructum bonorum, ſeu partis, quàm alia qualibe[illegible] licet illi inter viuos donare nequeat.*

47 *Vxor verè vſufructuaria omniū bonorum à marito in t[illegible]*

…Et, in quo filius, vel nepos ex eo ſit ſimpliciter proprietarius …ſtitutus, quam prtem vſusfructus conſequatur.

…Et a quo tempore vſusfructus ſibi debeatur, ſuosq́; fructus facit.

…vſusfructus relictus vxori per illa verba dominam, vſuariā, & …vſufructuariam à die mortis teſtatoris debetur, etiam nō adi… hæreditate per hęredem vniuerſalem, & hoc caſu vxor pro …ria auctoritate ingredi poteſt.

…in hoc caſu vxor ante, quàm fructus ſuos facere poſſit, debue… ſatiſdare, ſeu cautionem offerre:

…ea an locus ſit iuratoriæ cautioni.

…vſufructuarius, cui à teſtatore fuit expreſsè remiſſa cautio, fru… perceptos ante præſtitam, vel oblatam cautionē ſuos facit.

…ignorantia à mala fide excuſat, prodeſtque ſi non ad vſuca…dum, ſaltem ad faciendum fructus ſuos.

…item ordinem potius, quàm copulam denotat.

…plus ſecundæ vxori, quàm nepoti nato ex filio primæ …ris relinquere non poteſt.

…legitima filio, vel nepoti debita ſit in hoc conſideranda, & …omnia detrahenda.

…tiones in poſſeſſorio, & ſummario iudicio factæ plenè in …plenario non probant.

…Pro…antia in dubio iudicandum eſt.

EPITOME.

VXOR ratione dotis, & legatorum, quorū poſ ſeſſionem propria auctoritate ex volūtate teſtatoris apprehenderat, & de quibus ex teſtamento apparebat legitime contradicit, nec hæres ſcriptus in poſſeſ ſionem …orum bonorum immittatur, quamuis dubium ſit, an dos, & legata debeantur.

…, qui primo ad vlteriora eſſe procedendum …auit, dúmodo aliqd ab altera parte fieret, ēt …proceſſui oppoſuerit, ſed non appellauerit, tñ …admittendo articulos vtriuſque partis, reci…teſtes, & alia ad diffinitionē cauſæ principalis …faciendo ad ulteriora proceſſerit, etiā poſt …quæſitum, proceſſus tenet, & ſuper eo po… debet iudicari.

Statutum inhabilitans perſonam, aut prohibens ꝑ …aliqd poſſe facere, forēſē nō ligat ēt quoad illiꝰ …i loco ſtatuti exiſtētia, quāuis ibi diu habitauerit de habitāte in aliquo loco ex cauſa tēporali, ꝙ domicilium non contrahat, ſed redeūdo ad locū …is de illius domicilio remaneat.

Dos à marito nō tantū in inſtrumēto dotis, ſed ēt …ſtō confeſſata in quantitate certa cū iuramēto, & clauſula ex certa ſcientia, & poſtea in eadem quan…tate vxori in teſtamēto relicta omnino eſt ab hrde præſtanda, & debetur, maximè ſi coniecturæ adſint, …am datam, & numeratam fuiſſe inferentes.

Legata facta vxori à marito valent, quatenus filio …um legitimam non tollunt, neque minuunt, & relicto vxori vſufructu per hæc verba, dominam, & vſufructuariam reliquit, cum expreſſa cautionis remiſſione; ſtatim à die mortis teſtatoris vxor illum pro…pria auctoritate capit, & fructꝰ ante præſtitā, vel obla…tam cautionē ꝑceptos ſuos facit, poteſtq; iuratoriā cautionem præſtare, ſi fideiuſſorem non inueniat.

CONSILIVM LX.

IN hac conſulatione mihi decreta ab Illuſtriſsimo, & Excellētiſsimo domino Plūbini, ſeu eius locū tenēte in cauſis corā ipſo nūc inter dominā Blancā ex vna, & Nicolaum pupillū mediātibus eius tutoribus ex altera ver…tentibus, & ſi aperto maximo inuolucro ſcripturarū vtriuſque partis, & viſis, ac diligēter cōſideratis depoſitionibus teſtiū, & omnibus alijs hinc inde deductis, & pcipuè duabus ſententijs in cauſa poſſeſſorij ſup remedio. l. fin. C. de edic. diui adri. tollen. ad fauorem dicti Nicolai hæredis domini Benardini Maſſani, & aduerſus dictam dominam Blancam latis, aliaque ſententia die quarta Decembris lata primarum duarum in effectu confirmatoria, quæ in rem tranſiuit iudicatam, propterea quia illi ambæ partes acquieuiſſe dicuntur nihil opponendo, ſed parendo, neque ab ea appellando, ſed ad vlteriora ſuper negotio principali procedendo, iuxta tenorem dictæ ſententiæ, argumen. cap. quod conſultationem de re. iudica. ac etiā viſis, lectis, ac benè conſideratis conſilijs, & allegationibus clariſsimorum aduocatorum ambarum partium, & præſertim conſilio deciſiuo Excellentiſsimi domini Pontani, qui ſententiam primam domini Vicarij confirmauit cum reſeruatione tamen iurium dominæ Blancæ, ſi quæ habebat, ex maxima ſcripturarum congerie, ac articulorum difficultate, opinionumq; diuerſitate ſummopere ſim deterritus, tñ hāc maximam prouinciam Deo duce regendam ſuſcipere auſus ſum, qui cor meum illuminare dignetur, vt veritatem aperiat, & vnicuique, quod ſuū eſt, tribuat.

1 ¶ Et quamuis † cauſa meri poſſeſſorij pro parte dicti Nicolai, vt ſupra intentati iam ſit per plures ſententias finita, nec amplius ſit pro illius diffinitione inſiſtendum. l. j. cum ibi not. C. quando prouoca. non eſt neceſſ. glo. & ibi Bar. in l. ſi diuerſa. C. de tranſac. cap. inter monaſterium de re iudi. tamen prius, quam ad dubiorum principalium diſcuſsionem deueniam, ꝓ corroboratione, & dicendorum iuſtificatione non nulla dictum poſſeſſorium concernentia ſubijciam: quæ quidem in diſcuſsione dicti poſſeſſorij ad fauorem do. Blancę amplectenda fuiſſent; nam ſi ſuper dicto poſſeſſorio iudicaturus fuiſſem ad impediēdam immiſsionem bonorum cōtra hæredem, ego dictā dominam Blancam tanquam legitimam contradictricem pro ſuo iure, & intereſse, videlicet tàm reſpectu dotium, quàm legatorum ſibi factorum admittēdā cōſuluiſſem; quoniā negari nō pōt, quin allegatus titulus dotiū, & legatorū dicaſ proueniſſe à dño Bernardino teſtatore tàm īter viuos, q̃ ex ſuo teſtō, vt ex
2 illius inſpectione euidenter conſtat: † ꝙ quidē teſtm̄ cum nō ſit abolitū, nec cancellatū, nec alio vitio viſibili maculatū, ſicut ad ſummariā cognitionē, & immiſsionē bonorū faciendā, in quibus nullo iuris ordine ſeruato, & ſummariè proceditur, dicitur rē ad fauorē hr̄dis notoriā facere, quāuis ius hæredis in ſe, ſi illud in plenario iudicio, & cū plena cauſæ cognitione cognoſcendū eſſet, dubiū, & ambiguū foret, vt voluit Bar. per illū tex. ī d. l. fi. C. de edic. diui adria. tollē. quē in hoc cæteri ſequunſ, iuncta l. 2. cū ibi no. eo. tit. ita ad fauorē cōtradicētis, & ſe opponentis immiſsioni teſtm̄ ab hærede productū contra hr̄dem ad ipſum excludendū facere debet rē notoriā, & manifeſtam, ar. l. j. & per totū cū ibi no. ff. quod quiſque iur. cap. cū omnes extra de cōſtitutio. quod. n. licet actori, licere ēt debet ipſi reo. l. fauorabiliores. ff. de reg. iur. & in eadē regula lib. 6. ibiq́; Dyn. Nā ſicut hæres oſtēdendo teſtm̄ non abolitū, nec violatū vitio viſibili ſtatim immittendus eſt, qa de iure ſuo ſaltē ſummariè ilico, & incontinenti conſtare dicitur. d. l. fi. ita ad repellendum hæredē, & ad impediendam eius immiſsionem reus, qui fundat ſe in eodemmet teſtamento contra eum producto, debet admitti, quoniam in illo iudicio ſummario per inſpectionem teſtamenti ilico cō
3 ſtat de iure ipſius opponentis, † & admittiur contradictor, qui opponit de iure ſuo, qđ habet, ſeu habuit à defuncto, maximè quādo de illo incōtinēti poteſt conſtare, & apparere. l. 2. cū ibi not. per gl. & doc. & ī d. l. fi. C. de edic. diu. adr. tollē. De iure autē do. Blancę ſe opponētis ratione dotiū ſuarū, ac legatorū ſibi factorū ex eodēmet teſtō ab hærede cōtra eam produ-

cto con

ĉto cõſtabat,ergo tãquã legitima cõtradictrix, de cu
ius iure ſtatĩ apparebat,debuit admitti ad impe diẽdã
dictũ immiſsionẽ in eo iudicio ſummario,quãuis ius
ipſius d.Blãcæ potuiſſet dici in ſe dubiũ eſſe, & regre
ret altiorẽ indaginẽ in alio iudicio ratione confeſsio
nis,vel ſtatutorũ; qa ĩ hoc iudicio ſummario hoc nõ
eſt conſiderandũ ex parte opponẽtis, ſicut nec reſpe
ctu hr̃dis agentis,ſed ſufficit ſummaria cognitio,ma
ximè q̃ colligit ex inſpectione teſtĩ;vt ſupra.Quare di
ci pt̃, ꝙ quoad impediendã immiſsionẽ titulus,& ius
d.l.Blancæ erat liquidũ,& notoriũ,qa de eo cõſtabat
ex teſtõ producto ab hærede,in quo ipſe ſe fundabat,
ſed replicatio Nicolai,ſeu ſui tutoris,ꝙ dos,& legata
nõ deberent,erat dubia,& incerta,& requirebat altio
rẽ indaginẽ,quia dependebat ab interpretatione ſta-
tutorũ,& vtrũ eſſent attẽdẽda ſtatuta Plũbini,an Maſ
ſæ,& vtrũ dos cõfeſſata eo modo,quo fuit cõfeſſata,ĩ
caſu occurrenti deberet, quæ quidẽ oĩa eſſent ſatis de
iure ambigua,intricata,& implicita,vt ex allegationi
bus aduocatorũ vtriuſq; partis manifeſtè conſtat,& ĩ
4 fra latius dicet.¶ Præmiſſa ẽt ſuadentur ex ijs, † q̃ in
terminis voluit Bar.ĩ d.l.fi.in pen. col.in verſ. ſecũdo
caſu,cũ quo pertranſit Alex.& ſequunt magis cõmu
niter alij:quãuis aliqui,vt fuit Paul.de Caſt.ibi,quẽ re
darguit Ale.dixerint Bar.p ſuã diſtinctionẽ infraſcaſ-
ſe illũ articulũ: recte tñ conſiderãdo ſubtiliter fuit lo
quutus, & ſi illius verba apud aliquos libros habẽtur
corrupta,vt atteſtatur Alex.dicit.n.Bar.ꝙ quando ad
impediendã ſummariã cognitionẽ,& immiſsionem
bonorũ,ſimul cõparet ille,q habet ius, ſeu titulum à
teſtatore,vel ab hr̃de,ſine dubio talis dicitur legitim⁹
cõtradictor,& impedit immiſsionẽ fieri p tex. in l.j.
C.quorũ leg.& in l.j.§.rediguntur,cũ vbiq; not.ff.co.
tit.& hic eſt caſus noſter,qa ad impediẽdã immiſsio-
nem bonorũ,& ſummariã cognitionem d.Blãca op-
poſuit de iure,ſeu titulo habito à teſtatore,ergo &c.
Et notãdũ eſt,ꝙ Bar.in d.verſ.ſecũdo caſu &c.ſimpli-
citer,& in diſtinctè,conſiderat,ꝙ cõparẽs,q ſe oppo-
nit,habeat titulum à defuncto,non autẽ poſſeſsionẽ,
prout ipſe Bar.poſſeſsionẽ conſiderat,quando oppo
nens haberet titulũ,ſeu ius ab alio,q̃ a defuncto,ergo
innuit,ꝙ in dicto ſecũdo caſu, quãdo hæres habet ti-
tulũ à defuncto,nõ refert,an habuerit,vel non habue
rit poſſeſsionẽ ante,vel poſt mortẽ teſtatoris;& quã-
uis Salic.voluerit ibi eſſe differentiã, an cõtradictor
habens titulũ ab hærede fuerit in poſſeſsione, vel nõ
tempore,quo hæres petit ſe immitti, quoniã ſecũdo
caſu ipſe non vult immiſsionem poſſe impediri, tñ
ex quo d. Blanca tunc erat in poſſeſsione, ideò illud
quoque dictũ Salic.ei faueret.¶ Prætera tenendo ẽt
id,quod voluit Salic.dico,ꝙ d. Blanca iure permittẽ-
te adepta fuit poſt mortẽ teſtatoris poſſeſsionẽ bo-
5 norũ ſibi legatorum, † qa ipſa tãquam vſufructuaria
perſeuerauit in retinendo bona,& illis vtendo, quo-
niam cũ prius tanquã vxor, & iure familiaritaris vnà
cum marito poſſederit, ſeu tenuerit, poſtea mortuo
viro cõtinuando,& retinendo,ſeu poſsidendo bona,
ne delictũ ex parte ſua p̃ſumeretur l.merito ff.pro ſo
cio,p̃ſumendũ eſt,ꝙ ipſa illa poſſederit,& ijs vſa fue-
rit ex titulo præcedenti l.quædã mulier ff.de rei vẽd.
l.Titia ff.de ſolutio. iunctis not.per Bart. in l.qui iure
familiaritatis in fi.verb.ff.de acquir.poſs. & ibi Imol.
& oĩno ad propoſitum inſpiciantur not.per Bal.in l.
6 2.C.de pignor.actio.quẽ ſeqtur ibi Ale.qui dicit, † ꝙ
mulier, quæ habet bona mariti hypothecata pro do-
te, mortuo viro poteſt ꝓpria auctoritate remanere
in retentione bonorum,& illa dicitur poſsidere,quã
uis viuente marito illa retinuiſſet iure familiaritatis,
iuxta tex.in d.l.q iure familiaritatis; quia vt dicit Bal.
detentio illorũ bonorum ad eam pũenit ſine vitio,

ergo licite retinet per ea, quæ dicit ipſe in l.ſub p̃-
textu C. cõmod.Itẽ põt propria auctoritate reti-
ex cauſa ſuperuenienti,hoc eſt propter mortẽ
peruenĩẽtem; & ideò cum in caſu noſtro ratio
tium ſuarũ,quas domina Blanca ſtatim mortuo
petere potuit ex forma ſtatutorũ Maſſæ, ipſa
auctoritate retinuerit bona mariti,q̃ habuit hypo
cata, item bona ſibi legata ẽt propria auctoritate
perit,& retinuerit,vel ratione hypothecæ,iuxta
bentur per Aret.& alios in l.j.ff.de leg.j. vbi dicit
bona legata cõpetere ẽt hypothecariã, vel & me
ex facultate,& auctoritate conceſſa d.Blãcę de ap-
hendendo, & retinẽdo bona legata propria aucto
tate,ſequitur,ꝙ ratiõe tituli,& poſſeſsionis potuit le-
gitimè contradicere,ne ad præiudicium iuris,& poſ
ſeſsionis ſuæ Nicolaus hæres immitteretur in poſſeſ
ſionẽ bonorũ omniũ ex beneficio d.l.fi. Nã
7 bium, † ꝙ ex verbis in teſtõ appoſitis data
cultas d.Blancæ apprehendendi,& capiẽdi poſ
nẽ propria auctoritate,& cõſequenter ẽt ante
hæreditatem,iuxta quæ habentur per Bar.& alios
l.quoties.C.de hæred.inſti.& per Ale. in l.extra
C.eo.tit.& in l.fili⁹ à patre vbi Imo.ff.de libe.& poſ
iuſsit enim teſtator in teſtõ,ꝙ d.Blanca ab hærede &
à quolibet alio non poſſet expelli,moleſtari,
quietari ẽt in modica quantitate ſuper rebus lega
& vſufructu,& ſuper omnibus alijs ipſi relictis,
ẽt ſuper rebus apprehenſis ratione dotium,qa vo
teſtator clauſulã, in qua illa verba erant expreſſa
bere extendi ad omnia,vt ibi in verſ.cum hac con
tione,pacto &c.quæ verba de ſui natura import
ꝙ ꝓpria auctoritate quis poſſit ingredi,& poſſeſsio
nem apprehendere, vt per Ang. in l.hoc ſi reſ.ff.de
rei vendic.& faciunt ẽt ea,quæ infra dicentur in
8 cluſione ſup legato vſusfructus.¶ Fateor tñ,
ſpectu legitimæ debitæ iure naturæ (quæ non
midia bonorũ,vt quidam voluerunt ex diſpoſitione
ſtatutorum Plumbini,ſed tertia pars,iuxta tex.
nouiſsima.C.de inoffic.teſtam. quod ius non
alteratum per ſtatuta Maſſę,quæ,vt infra dice
uanda ſunt in caſu occurrenti, non autem
bini)ipſe Nicolaus, qui in ſua legitima quo
fructum etiam grauari non potuit, vt habetur in d.
auth.nouiſsima,& in l.quoniam per gl.eo.tit.nõ po-
tuit impediri,quin immitteretur in poſſeſsionẽ,non
obſtante cõtradictione d. Blancæ. Idẽ dico reſpectu
bonorũ,in qbus vſusfructus fuit relictus ipſi d.Blan
quoad poſſeſsionẽ ciuilẽ tantum,non autem quoad
naturalem,quã habuit d.Blanca vſufructuaria.
raliter in pri.ff.de acquir.poſſeſſ.& in qua debuit
nuteneri,& nõ turbari à ꝓprietario l.fi.ff. vti poſſid.
& ideò ſaluo iure, & poſſeſsione naturali ipſius vſu
fructuariæ potuit hęres immitti in poſſeſsionẽ bono
rum in quibus vſusfructus fuit relictus.¶ Sed his
9 tum aduerſari videtur, † Nã quãuis legatarius po
ſionẽ rei legatæ vacantẽ ingrediendo propria au
ritate acquirat poſſeſsionem,& nõ puniat in
ne rei legatæ,iux.l.nõ dubiũ.C.de leg.iũcta l.j.C.
rũ lega.cum gl.& in l.j.§.rediguntur eo.tit. tamen
lis poſſeſsio ſic adepta, & titulus habitus à defuncto
de quo conſtat ex eodem teſtamento,non impedit
quo minus hæres ſit immittendus in poſſeſsionem
bonorũ legatorũ,quoniã non debuit legatarius pro
pria auctoritate,ſed de manu hr̃dis capere d.l.non du
biũ,& ideò vt cõpeſcatur audacia legatarij, qui pro
pria auctoritate ingreſſus fuit poſſeſsionẽ poſt mor
tẽ defuncti,& quodãmodo ſpoliauit, & expilauit
ditatẽ ratiõe ſui tituli,quẽ habuit à defuncto,nõ
poſſeſsionẽ,non poterit impedire,quo minus
immittatur,vt colligitur ex no.per gl.& doct.in

C

C.& ff.quorũ legato.& clariſſimè ex ijs, q̃ ponunt ĩ
terminis docto.& maximè Salic.in d.l.ĩ fi.in ſua diſtĩ-
ctione.¶Sed ſaluãdo prædicta his reſpõdetur, ꝙ pro
cedit in legatarijs,qui nõ haberẽt poſſeſſionem ex
diſpoſitione,& volũtate teſtatoris,nec ex licẽtia ſibi
conceſſa de apprehendẽdo propria auctoritate , q̃a tũc
etſi habeãt titulum à defuncto,tñ propria auctorita
te nõ debẽt capere,ita.n.quodãmodo viderẽtur ſpo-
liaſſe,vt ſ.dictum eſt,ſecus qñ haberẽt poſſeſſionem
ex diſpoſitione,& volũtate teſtatoris,qui tacitè , vel
expreſsè dediſſet licẽtiam ingrediẽdi,& capiẽdi pro-
pria auctoritate,vt factum fuit in caſu noſtro ; nam
tunc talis eſſet legitimus ꝯdictor,& ceſſaret,ratio p̃al
legata,quia nõ videretur ſpoliaſſe,nec etiã eſſemus
in caſu,quo legatarius capere debet de manu hære-
dis.& hæc ſunt de mẽte docto.& præſertim Salicet.
in d.l.fi.in ſua diſtinctione , qñ contradictor allegat
vtrunq; videlicet titulum,& poſſeſſionem,qm̃ ſi qñ
habuit titulum à defuncto,dr̃ legitimus cõtradictor
quanto magis qñ præhabuit titulum,& poſſeſſionẽ
à defuncto,ſeu ex præordinatione ſua ? ¶ His ſuper
poſſeſſorio breuiter pertractatis , quæ de iuris ,
eſſe arbitror,ad ea,quæ pro parte do.Blancę ꝯ.
Nicolaum hæredem principaliter proponuntur, ſu
per quibus tota verſari debet noſtra ꝯſultatio, cõde-
ſcendendo,& nõ ſeruato ordine,quem in ꝯſulendo,
ſeruare conſueui,ſolum pro veritatis indagatione ,
in quolibet principali articulo cõcluſionem , quam
de iure meliorem putabo,ponam,& prout res expo-
ſcet, confirmabo,& obiecta, quæ magis aduerſari
videntur reſoluam.¶Prima ſit concluſio in con-
ſultationibus,proceſſum,ꝙ etſi iudex in ſententia illa
die Decembris lata pronunciauerit eſſe proceden
dum ad vlteriora ſuper libellis do.Blancæ,dummo-
do ipſa omnia bona hæreditaria penes ſe exiſtentia,
pro executione ſententiæ domini Vicarij ſuper poſ
ſeſſorio latæ , & per dominum Pontanum ꝯfirmatæ
cum effectu reſtituerit,& ſic ſub ꝯditione iſta , ſi fa-
cta fuerit dictorũ bonorum reſtitutio,& non aliter,
nec alio modo,& pro parte dicti Nicolai hæredis ,
& aduerſarij fuerit,vt in actis conſtat, proceſſui op-
poſitum de conditione,& de contentis in dicta ſen-
tentia,quæ quoad partes tranſiuit in rem iudicatam
quoniam ab illa non fuit appellatum,tamen ex quo
iudex admiſit ea, quæ ab vtraque parte ex poſtfacto
in iudicio facta fuerunt,videlicet admittendo arti-
culos vtriuſque partis,teſtes,recipiendo,illis iuramẽ
tum deferẽdo,& eos examinari faciẽdo , & ad om-
nia alia procedẽdo,q̃ tendunt ad diffinitionẽ cauſæ ,
ſeu cauſatum principalium,vſq; ad ꝯcluſum in cã ,
& vlterius ẽt expreſsè pronunciando, & ſtatuendo ,
terminũ quadraginta dierum ad probandũ incum-
bentia ſuper petitis,& à tali ꝓceſſu, & à prædictorũ ,
admiſſione,& à dicta ꝓnũciatione ꝓ parte dicti Ni-
colai non fuit appellatũ,certè tenet, & valet proceſ-
ſus,& ex eo põt ferri ſentẽtia diffinitiua ſuper libel-
lis,& petitionibus do.Blancæ;qm̃ † iudex admitten-
do,& alteriora ꝓcedendo,vt ſ̃.vr̃ tacitè pronunciaſ-
ſe non obſtante oppoſitione dicti Nicolai,procedẽ-
dum eſſe ad vlteriora,& quãuis hoc nõ debuiſſet face-
re,& ſic faciendo dederit materiã appellandi,tñ ſi ñ
fuit appellatũ,tenet proceſſus,& ſuper eo põt, & de
bet iudicari,gl.no.in c.cũ ꝯtingat in verb. nihilomi-
nus circa finem de offi.deleg.& ibi cõiter canoniſtæ
in c.ſuborta,& ibi Abb.& latiſſimè Felin.poſt gl. de re
iudicat.cum ĩfinitis,quæ poſſent ad hoc allegari.¶Præ
11 terea † illa ſententia,qua fuit pronuntiatam proce-
dendũ eſſe ad vlteriora & vlterius ſtatuendo termi-
nũ quadraginta dierũ ad probandum &c. fuit inter-
loquutoria,vt patet ex ijs,quæ habent in d.c. ſubor-
ta,& plenè in c.cũ ceſſante de appella.per Moder.&
ꝑ Bar.& Salic.in l.poſt ſententiã,& ibi gl.C.de ſentẽ
12 tijs,q̃ † etſi quoad partes tranſeat in rẽ iudicatã,non
tñ quoad ipsũ iudicẽ,& ideo illã reuocare põt quan
docunq; ante ſententiã diffinitiuã,ſm quod hr̃ in l.
quod iuſſit.ff.de re iudicat.& in l.j.in fi.ff. de prætor.
ſtipula.& per Salicetum in d.l.poſt ſententiã.Et quã-
13 uis † eſſemus in caſu,in quo non poſſet iudex reuo-
care,q̃a ex interloquutoria eſſet iã q̃ſitum ius irreuo
cabiliter alteri parti.& ſic res deſijſſet eſſe integra,vt
hr̃ in d.l.j.in fi.tñ ſi pars grauata nõ appellauit , & re-
uocationi non ꝯ̃dixit,ualet reuocatio tacita,ſiue ex
preſſa,ut colligitur ex ijs,quę voluit gl.in d. l.j.in fi.
& ibi Imol.poſt Bar.& per gl.in d.c.cũ contingat,&
14 in d.c.ſuborta.¶Nec obſtat,† ꝙ ex quo ordo iuris,
hoc eſt ſententiæ eſt peruerſus,& non ſeruatus,ideo
proceſſus debet dici nullus,quamuis iudex admiſe-
rit,& partes conſenſerint expreſsè, vel tacitè non ꝯ-
tradicendo.l.prolatã.C.de ſententijs,c. in cauſis de
offic.deleg.gl.not in clem.ſæpè circa finem de uer-
bo.ſigni.cum ſimilib.quia reſpondetur, ꝙ prædicta
procedunt,qñ ordo cauſæ ad ſeipſam omitteretur,
quem nec iudex,nec partes poſſunt omittere, neq;
peruertere,vt hr̃ in d.clement.ſæpè circa finẽ per gl.
ſed qñ ordo cauſæ ad cauſam,qualis eſt iſte,omitte-
retur,& ab omiſſione ordinis non appellaretur,tũc
proceſſus in ſe teneret,& valeret, quia omiſſio talis
ordinis non ipſo iure vitiat,quãuis appellari poſſit,et
ideo ſi non fuit appellatũ,trãſit in rẽ iudicatã, ut uo-
luit gl.& ibi Bar.in d.l.ꝓlatã,& eſt tex.in l.j.C. de ap-
pellatio.Iudex.n.male facit peruertendo , ſeu omit-
tendo talẽ ordinẽ,& p̃bet materiã appellandi,ut per
gl.in d.c.cũ contingat,& in d.c.ſuborta : ſed in caſu
contingenti fuit ordo cauſæ ad cauſam , quia iudex
pronunciauit eſſe procedendũ ad vlteriora, ſi prius
pro executione ſententiæ domini Vicarij ipſa domi
na Blanca integraliter bona hærediria reſtituerit Ni
colao hæredi:hic.n.ordo non fuit cauſæ ad ſe ipſã ,
de quo loquitur tex.in d.l.prolatam,& gl.in d. clem.
ſæpè,ut de ſe patet,ergo &c.¶Non obſtat, ꝙ ſenten
tia domini Vicarij,ſeu domini Pontani non potue-
rit ꝯfirmari,ex quo fuerũt ipſo iure nullæ,& p̃ſertĩ ,
ſẽtẽtia dñi Pontani,& qđ nullũ eſt,ꝯfirmari non po-
15 teſt,ut latè deducunt aduocati domi.Blãcæ:† ſẽtẽtia
enim nulla confirmari non poteſt etiam de conſen
ſu partium,ut ualeat ut ſententia,ſed benè,ut ualeat
vt pactum l.2.cum gl.C.communia vtriuſque iudic.
gl.in l.j.C.qui pro ſua iuriſd.gl.in l.ſi expreſſim.C.de
appel.& cap.examinata de confirmat.vtil.vel inutil.
Quia primo reſpondetur, quòd ſententia tàm domi
ni Vicarij,q̃ domini Pontani non fuerunt nullæ,ſed
in ſe validæ,an autem iuſtæ,pro nũc nõ dico,ſed po-
ſito abſq; veri præiudicio nullas dici potuiſſe , tñ ex
quo oppoſitũ fuit de nullitate, & de ea nũc fuit ple-
nè diſcuſſum, & cognitum coram domino Locũ-
tenente,q̃ confirmauit dictas ſententias domini Vi-
carij,& domini Pontani.& iuſſit illas debere exequi
ijsq; parendũ eſſe,vt in dicta eius ſententia lata die 4.
Decẽbris,à qua nõ extitit appellatum,propterea am
plius de nullitate illarum ſententiarũ nec dici , nec
16 opponi põt , † qm̃ quandocuuq; fuit cognitum de
nullitate alicuius ſentẽtiæ,ꝙ nullitatis ꝓuenit aliun
de,q̃ ex errore expreſſo in ſententia, ſi iudex ꝓnun-
ciauit ſententiam valere.& ſic illam expreſsè confir
met,tunc amplius de eius ſententię nullitate dici nõ
poteſt,& ſentẽtia confirmatoria trãſit in rem iudica
tã,ſi ab ea non fuerit appellatum,idem, ſi iudex illã
tacitè confirmaſſet , quoniã ex quo expreſsè cauſa
nullitatis tractata fuit corã iudice, & ipſe non ꝓnũ-
ciat ſentẽtiam nullam, cenſetur illam ꝯfirmare tali-

ter

ter,ꝙ de cætero non pōt dici de illius nullitate, qa
recipit vires non ex ſe,ſed ex ſententia ꝯfirmatoria,
vt dixit Bar.in l.j.C.qn̄ prouoca.non eſt neceſ.in fin.
verb.& iſta expreſsè uoluit Bar.in d.l.ſi expreſſim in
2.col.verſ.mihi vr̄ &c.& in 3.col.ibi videndū eſt, &
ibi Alex.idemq; voluit Bar.in d.l.j.C.qn̄ prouo.non
eſt neceſ.Inn.Imol.Abb.& alij in c.j.de confirma. v-
17 ti.vel inuti.¶ Præterea in terminis noſtris, † quãuis
iudex,q pronunciauit procedendū non eſſe ad ulte-
riora,niſi prius facta reſtitutione bonorum, non de
buiſſet ꝓnunciare ad vlteriora ꝓcedendū eſſe,maxi
mè aduerſario opponente ꝯ proceſſum, qm̄ nō de-
buit diſcedere iudex abſq; cā ab eo,qđ ordinauerat,
vt hr̄ in d.l.qđ iuſſit,& aliter faciēdo,p̄buit occaſio-
nē appellandi,vt ſ.dictū eſt,tn̄ ex quo declarauit, &
permiſſit ad vlteriora procedi admittēdo exceptio-
nes in ſe iuſtas,& facientes ad cām, ſi aliud non ob-
ſtaret,& ēt ſuper negotio principali admiſit articu-
los,& probationes partium,vſq; ad ꝯcluſum in cā,
ipſe iudex non obſtante ſua ſententia, per quam fue
rat ſic interloquutus non eſſe procedendū ad vlte-
riora,niſi facta reſtitutione,tenetur iudicare ſuper il
lo proceſſu, & diffinire cām iuxta probationes fa-
ctas,& admiſſas,nō obſtãte, ꝙ illa ſua prima ꝓnun-
ciatio, & declaratio ī rē tranſiuiſſet iudicatam quo
ad ipſas partes,ita expreſsè voluit Abb.ſic declaran-
do gl.in d.c.cū contingat de offi.delegat.in verb. ni-
hilominus qa de qua re cognoſcit iudex,pronuncia
re dēt.l.de qua re.ff.de iudic.idē voluit Abb.in conſi.
55.in 2.lib.Inn.in c.cū dilecta de reſcript.& in c. Ber-
toldus de re iudicat.Ergo in caſu noſtro iudex, qui
prius ꝓnunciauit nō eſſe ꝓcedendū ad ulteriora,ſu-
per petitionibus do.Blancæ, niſi ipſa prius reſtitue-
rit bona hæredi,ex quo poſtea admiſit articulos, te
ſtes, & alias probationes partiū ſup ꝯcernentibus ꝯ-
tenta in dictis petitionibus principalibus vſque ad
concluſum in cauſa,quinimmò expreſsè ēt pronū-
ciando procedendum eſſe ad ulteriora,& terminū,
præfigendo ad probandum, tenetur diffinitiuè ſup
huiuſmodi petitionibus pronunciare. ¶ Secunda
18 ſit ꝯcluſio, † ꝙ quoad diſpoſita, & legata facta in te-
ſtamento domini Bernardini ad fauorem do. Blan-
cæ eius vxoris ſeruanda ſunt ſtatuta ciuitatis Maſſę,
& ſic domicilij,& loci originis dicti teſtatoris,nō au
tem ſtatuta Plumbini, quamuis quoad ſolemnitatē
teſtamentariā ſeruari debuerit ſtatutū Subereti, ſeu
Plumbini,arg.l.ſi fundus de euic.l.2.quemadmo. te-
ſtamen.ape.Quod autem quo ad vires legatorum,
& diſpoſitorum ad fauorem do.Blancæ non ſit ſer-
uãda ſtatuta Plumbini,ſed Maſſæ, ita oſtendit, Nã
dominus Bernardinus teſtator tempore,quo fecit te
ſtamētū,& ēt mortis ſuæ erat originarius, & incola
Maſſæ, qa ibi domiciliū habebat,& nō Plūbini, er
go quoad bona ab eo in teſtamēto relicta ſeruanda
ſunt ſtatuta Maſſæ,& non Plumbini, quia ſtatutum
Plumbini inhabilitans perſonam, ſeu prohibens a-
liquem diſponere de rebus ſuis,niſi certo modo,nō
comprehendit,niſi ſubditos neque extendit ad forē
19 ſes,cum † ſtatuta ligare forenſes,& ſibi nō ſubditos
nequeāt.c.2.de conſtitut.in 6.Bar.in l.de quibus ī fi.
ff.de legi.l.extra territoriū. C. de iuriſdic. omnium
iudicū,& ibi Bal.Preterea licet circa ſolēnitatē,teſta
mentariā ſtatutū poſſit ligare forenſes teſtantes ī lo-
co,etſi ſimpliciter loquatur,extendat ad forenſes.d.
20 l.2.& in d.l.ſi fundus, † tn̄ non poteſt ſtatutū habili-
tare,vel inhabilitare perſonā non ſibi ſubditam, nec
circa ipſam perſonam aliquid diſponere:& ideo ſta-
tutū ſimpliciter loquens nō extendit ad forenſes in
loco ēt exiſtentes.l.j.in fin. ff. de tuto.& cura.dat. ab
his l.ēt,& ibi not.ff.de tutel.Bar.in l.j. C.de sūma.tri-
ni.& fid.catho.in 9.col.ver. ſed circa hoc dubit[illegible]
&c.iunctis p̄miſſis;& hoc eſt de mente Bar. in [illegible]
12. col. in 6. q. vtrum ſtatuta porrigant effectū [illegible]
extra territoriū,ubi dicit,ꝙ qn̄ ſtatutū eſt prohi[illegible]
uum in perſonã,& prohibitio eſt fauorabilis, [illegible]
vir non poſſit legare vxori tunc tale ſtatutū cōp[illegible]
hendit ciuē illius ciuitatis ēt ubiq; exiſtentē, [illegible]
poſſit etiã bona ſita extra territoriū ſtatuti relinq[illegible]
re vxori,ergo ſentit Bar.ꝙ non ſuū ciuē, & non [illegible]
ſubditū ſtatutū non dicet cōprehendere, qa ad hoc
non ſe extendit facultas,ſeu poteſtas ſtatuentiū [illegible]
2.Et ſic prædictæ ꝯcluſioni non obſtat id, qđ vo[illegible]
Bar.in d.verſ.aut ſtatutū eſt prohibitoriū &c.quia
potius facit pro,q̄ ꝯ:idē voluit Bar.in l. de quibus [illegible]
fi.verb.in repetit.ff.de legib.& Roma.in ꝯſ.39. & [illegible]
quuntur doct.communiter in d.l.j.quãuis ꝯrii [illegible]
ſerint Oldra.in conſ.248.& Iacob. de Arc. in [illegible]
ſua diſputatione,ut atteſtatur Petr.de Anch[illegible]
petit.c.canonū ſtatuta circa mediū de cōſtitu[illegible]
dominus Bernardinus tempore teſtamenti,& [illegible]
tis nō erat ſubditus Plūbini,ſed Maſſæ,vt j.proba
tur,ergo non potuit ligari ſtatuti Plūbini, nec [illegible]
ad diſpoſita in ſuo teſtamento ſeruari debent ſta-
ta Plumbini,ſed Maſſę c.fi.& ibi Abb.de parroc[illegible]
Bal.in rub.ſi à non competit.iudi.l.j.& ibi Bar.C.de
incol.lib.10.l.incola.ff.ad municip.cū ſimilibus [illegible]
legatis.¶ Vtrū aūt dominus Bernardinus fuerit [illegible]
la,ſeu domiciliū habuerit Plumbini,aut Maſſæ, [illegible]
Subereti,vbi teſtamentum fecit,& mortuus eſt,p[illegible]
ſet dubitari:ſed tn̄,ꝙ non habuerit domicilium [illegible]
21 bini,ſuaderi poteſt,quia † licet tempore vitæ ſup[illegible]
mæ uxoris ipſe tãquã ſecretarius Illuſtriſſimi Do[illegible]
ni diu ibi moram traxerit, ſuſceptus fuerit ad hono
res,& maiorem partem fortunarum habuerit,& cō
ſequenter tunc dici potuerit incola illius loci,argu
men.tex.in l.2.& l.ciues C.de incol.lib.10.Abb.in c.
fi.de parrochijs cum ſimili.tn̄ cum poſtea receſſ[illegible]
à ſecretis ipſius domini,& cū tota familia,& [illegible]
bus reuerſus fuerit ad locū ſuæ originis, [illegible]
dendū,ꝙ illud domicilium,& incolatū Plumbini,
qđ conſtitutione acquiſiuerat,mutauerit [illegible]
rit,vt probatur in l.j.C.de incol.& ibi Bar.[illegible]
rub.C.ſi à non competen.iudi.l. aſſumptio [illegible]
cip.& ibi Bar.ff.ad municip.l.nihil,& l.domicilium.
22 eo.tit.¶ Præterea † ex quo ipſe dominus Bernardi-
nus tēpore, quo ꝯxit matrimoniū cum prima [illegible]
re,Plumbinū commigrauit, vt exerceret offici[illegible]
ſecretariatus Illuſtriſſimi Principis,prout illud [illegible]
quo tempore exercuit, & poſtea eo functus offici[illegible]
Maſſam redijt,demum iterum reuerſus Plumbini,
illud idem officium reaſſumpſit,& exercuit,ut ex di-
ctis quorundã teſtium probatur,ſequitur,ꝙ dici po-
teſt, ipſum nunquã animo contrahendi domicilii
ibi habitaſſe,etiam ſi in diuerſis temporibus per [illegible]
ginti annos,& vltra, vt ſecretarius ibi ſtetiſſet, [illegible]
non cenſetur habitaſſe,vt ibi perpetuò ſtaret, ſed
officiū exerceret per ea,q̄ uoluit Bar.in l.lex Co[illegible]
lia §.domum.ff.de iniur.& in l.quæſitum.ff.de le[illegible]
23 & hoc ēt argumento eius,† quod dr̄ de ſcholar[illegible]
ſolum cauſa ſtudij manſit in ſtudio extra locum [illegible]
originis,ex quo.n.dicitur habuiſſe animum red[illegible]
di,etiam ſi diu ſtetiſſet in loco ſtudij,pp hoc non [illegible]
ceretur contraxiſſe ibi domicilium,niſi duobus [illegible]
currentibus,vt quia per decē annos, & vltra [illegible]
ſteterit in loco,item ſedes ſibi conſtituerit, vt in d.
2.& hæc duo conſiderat And.Barba.in c.quod cle[illegible]
cis in 7.colum.de foro competen.& gl.in verbo [illegible]
micilium in c. dilectus filius,& ibi Felin.de reſcri[illegible]
alioquin,continuè videtur in via eſſe ſcholaris [illegible]
nec eſt in ſtudio. l.cum filius.ff.ſi certum peta.Fe[illegible]
in d.c.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

in d.c.dilectus filius in 7.colu.Abb.in d.cap.fi.de parrochiis cũ ſimilibus allegat.ꝑ Felin.& Barba. † Et ſola dominus poſſeſſio nõ conſtituit domiciliũ.l.libertus.§.ſola ratio,& §.ſola domus.ff.ad municip.l.cum neque.C.de incol.vbi text.notabi. Et ſi hoc dicimus in eo,q cauſa ſtudij manet in loco, ex idẽtate ratiõis idẽ dicendũ eſt in illo, qui cauſa exercendi aliquod officiũ in aliquo loco ſtetiſſet.¶ Ex quo infertur, ꝙ in loco Subereti ſimiliter dici non põt ipſum dominum Bernardinũ domiciliũ, ſeu incolatum contraxiſſe, nec habuiſſe, quia illuc cõmigrauit cũ ſua familia tanquã commiſſarius Illuſtriſſimi Principis ad tẽpus ſex menſiũ,vt ex literis patentibus, & ex dictis teſtiũ apparet: ergo cũ ad tempus vt officialis ibi permanſerit, ſequitur, ꝙ non dicitur ex hoc factus incola illius loci,vt dicitur de ſcholari in d.l.2.& ibi Bar.C.de incol.cũ ſimilib⁹ ſupra allegatis.¶ Prẹterea † ad hoc, vt per habitationẽ decennalẽ, & vltra p̃ſumatur animus contrahendi domicilium,requiritur, ꝙ illud tẽpus longum fuerit cõtinuum.d.l.2.ſecus ſi fuiſſet interpellatum,vt voluit Ang.in l.hæres abſens. ff.de iudic.in d.l.lex cornelia.§.domum,quẽ refert, & ſequitur Barbar.in d.c.quod clericis in 7.colum.de foro competẽ.& Felin.in d.c.dilectus filius il 2. in 7.colum.in limitatione,& probatur in d. l.2. † Et prædicta non ſolũ procedũt,vt dixi,in ſcholari,qui reſidet in loco cauſa ſtudij, ſed ẽt in quocunq; alio, q ex aliqua cauſa temporali habitaſſet in aliquo loco, qa nõ p̃ſumitur ibi ſtetiſſe animo habitãdi perpetuo: & ideo non dicitur ibi domiciliũ contraxiſſe, vt põt exẽplificari in officiali tẽporali, ſec⁹ ſi eſſet officialis ꝑpetuus ad dignitatẽ,& officiũ perpetuum conductus, videlicet ad eius vitam iuxta tex.in l.j.ff.pro ſocio,gl. in §. [illegible] c.precarie.10.q.2.exemplificando in aſſumptum ad dignitatẽ ſenatoriã, nam per talem dignitatẽ non mutaretur domicilium, ſed adiungeretur domicilium domicilio originis.l.ſenatores, & ibi Bart.ff.de ſenator.l.ſenatores.C.de incol.lib.10.& ar. l.filij.§.ſenatores cum l.ſequẽ.ff.ad municipal.ita ſentit expreſſe Felin.in d.cap.dilectus in fi.7.colum.cum ſequen. in limitatione,& dicit eſſe de mente Angel. in d.l. hæres abſens: † Quinimmo ſecundum Maria. Sozi. [illegible] parte de foro compet. quem refert, & ſequit Fel.in d.c.dilectus in 7. colum.ĩ verſi. ſecũd⁹ caſus, ſi quis haberet maiorẽ partem fortunarũ in loco aliquo extra locum originarium, non diceretur ibi domiciliũ habere,niſi eſſet originarius,aut haberet animum perpetuo habitãdi quoniã abſque tali animo impoſſibile eſt, ꝙ domiciliũ acquiratur.l.cũ neque, vbi [illegible].C.de incol.iuncta l.domicilium, & l.nihil ff.ad municip.cũ ſimilib⁹ ſupra allegatis, ergo etſi cõcludẽter probatum eſſet dominum Bernardinum habuiſſe Subereti bona,ſeu maiorẽ partẽ facultatum,tñ nõ diceretur effectus incola illius loci, nec ibi cõtraxiſſe domicilium,ex quo non habuit animũ ibi ꝑpetuo habitãdi, quod p̃ſumit ex eo, ꝙ iuit ad locũ illũ pro exercendo officium tẽporale per prædicta: Et licet p̃ſumatur animus habitãdi perpetuò,quando quis habet in loco, in quo habet maiorem partem fortunarum,vt quia iuerit ad habitãdũ, & ſecum portauerit maiorem partẽ rerũ ſuarum, ad tradita ꝑ Abb. in c.fi.de parroch.tamen illud eſt verũ, quando nõ adeſſet alia præſumptio contraria, per quam præſumeretur, ꝙ quis non haberet animum perpetuo habitandi,ſed ſolũ ad tẽpus: ſecus ſi adeſſet huiuſmodi præſumptio, prout adeſt in caſu noſtro per prædicta, quia vna p̃ſumptio facit ceſſare aliam.l.diuus,& ibi gl. ff.de in integrũ reſtitu.l.j.C.de patr.põt.iuncta l.ſi fili⁹. ff.de probat.cum ſimilibus. † & dicit Barto.in l.prædia.§.affini.ff.de fund.inſtruc. ꝙ domicilium nõ mutat,qui habet animum redeundi:idẽ ſentit in l.domiciliũ,& in l.aſſumptio. §.j.ibiq; Alex. ff.ad municipa. Itẽ ille,qui recedit ex loco originis,& aliò ſe trãsfert cũ ſuis rebus, nõ dicitur mutare domiciliũ originis, vt in l.aſſumptio in princip.l. eius.§. celſus.l. libertus. §.filijs.ff.ad municipa.& vbique per Bar.in l.penult.&
29 fi.C.de municip. & origina. lib. 10. Ergo † ſi ad locũ originis redeat, relicto loco domicilij, vel ſimpliciter mutet domiciliũ, quod cõſtitutione acqſiuerat, ꝑfectò dicit ſimpliciter eſſe,& remanere de domicilio originis,ar.d.l.aſſumptio.d.l.fi. & ar.l. ciues. C.de incol. Quare in terminis noſtris dominus Bernardinus,q deſijt eſſe incola Plũbini ex eo, ꝙ cũ rebus ſuis inde receſſit, neque Subereti domiciliũ ꝯtraxit,vt dictum eſt, cenſetur ſolũ remanſiſſe de domicilio Maſſæ,ex qua fuit oriũdus,& vbi lares habebat,ac maiorẽ partẽ fortunarũ.l.2.C.vbi ſenato.vel clariſſ. ¶ Ad confirmationẽ accedat etiam, ꝙ ipſe dominus Bernardinus in teſtamento, & codicillis fecit ſe vocari Maſſanũ,ex quo,& ex alijs coniecturis concurrentibus apparet, eum animũ habuiſſe retinendi domiciliũ in ciuitate Maſſæ,ar.l.fi.§.itẽ reſcripſerũt ff.ad mu
30 nicip.¶ Præterea † quãdo ſtatutum loci originis, in quo quis habet domiciliũ vult vnũ, & ſtatutũ ſui domicilij ſimplicis vult cõtrarium, tunc ſeruari debet ſtatutũ loci originis,vt inquit Roma.in conſ.39. cir-
31 ca fi.Item † quando ſtatutum domicilij originis permittit aliquid, quod ẽt ſit nõ cõforme iuri cõmuni, vt ꝙ quis faciat teſtũ cum tribus, aut quatuor teſtibus, tunc illud ſtatutũ locum habet etiã in bonis poſitis vbiq;,vt colligitur ex ijs,quæ voluit Bar. ĩ d.l.j.C. de ſumma trini.& fide catho.Nec obſtare videtur, ꝙ quoad bona exiſtentia ĩ territorio Plumbini, ſeu Subereti ſeruanda eſſent ſtatuta Plumbini, quoniã quo ad illa bona ſaltem videtur ceſſare ratio doctorum in d.l.j. ꝙ ſtatutum originis non poſſit ꝑ orrigere effectum ſuum extra iuriſdictionem ſtatuẽtiũ, ar. l.extra territorium ſupra allega. & in cap. 2. de cõſtitut.in 6. quoniã cũ bona ſint poſita in territorio Plũbini,quo ad illa ſeruari deberit ſtatuta Plumbini prohibentia poſſe relinqui vxoribus,ſicut enim ſtatuta Plumbini potuerunt diſponere de ꝑſonis ſubiectis,ita & de bonis poſitis in ſuo territorio, etiam ꝙ ſint forenſium, ar.eorum,quæ voluit Barthol.Cepol.in tracta.ſeruitu.ſub tit.& rub.de ſeruitu.altius nõ tollen. & eorũ, quæ voluit Bar.in l.reſcriptum.§.ſciendum.ff.de mu
32 ner.& honorib. Quia pro reſponſione dico, † ꝙ ſtatutũ inhabilitans perſonam, vel prohibens perſonã aliquid poſſe facere,ex quo loquitur in perſonã, nullo modo cõprehendit forenſem, & cõſequẽter ẽt habentem bona in territorio ſtatuentium: nam ꝙ quis ſolum,& ſimpliciter habeat bona,non facit,vt dicatur ſubditus,vtq; non ſit forenſis, ſed requiritur etiã animus,& itẽtio habitãdi ꝑpetuò, vt dictũ fuit, ergo &c.Non obſtãt ſupra proximè allegata, quia procedunt, quando ſtatutum non loqueretur in perſonã, ſed ſolum in rem,vt colligitur ex ibi not.& hẹc ſunt de mente Bartol.& aliorum in d.l.j.¶ Tertia ſit concluſio, ꝙ dominæ Blancæ debentur dotes librarum trium millium ducentarum,& ita illi ſuper bonis dicti olim domini Bernardini ſunt reſtituendæ ad electionem ipſius,prout in teſtamento;, necnon in co-
33 dicillis continetur,quia † vbicunq; teſtator cũ iuramento confeſſus fuit ſe dotes certæ quantitatis recepiſſe ab vxore,& illã certã quantitatem reliquit vxori,quamuis non aliter doceat de dotis quãtitate,ſta cõfeſſioni teſtatoris, & integra quãtitas dotis relicta vxori debetur,niſi teſtator retuliſſet ſe ad certum inſtrumentum dotis expreſſè, in quo maior ſumma ꝯtineretur. At in caſu occurrenti teſtator non ſe retulit

tulit ad aliquod inſtrumentũ, ſed cũ iuramento ſimpliciter confeſſus fuit oĩ meliori modo &c. dotẽ librarũ trium milliũ ducentarum recepiſſe, ergo &c. Hæc probantur per tex. iunctis iis, q̃ ibi habentur per Bal. & alios poſt gl. ĩ l. 3. cum l. fi. C. de falſ. cauſ. adiec.
34 leg. §. ſed ſi vxori inſt. de leg. & † confeſſio facta in teſtamento non aliter habita relatione ad inſtrumẽtũ dotis, operaẜ, ꝙ non poſſit opponi ab hr̃de exceptio non numeratæ dotis, & non receptæ, vt volunt Cyn. & Salic. in l. in cõtractibus in prin. in fi. verb. C. de nõ num. pecu. Bal. in l. j. in 2. oppo. C. de falſ. cauſ. adiect.
35 leg. Item † ex eo, ꝙ teſtator in teſtamento confeſſus fuit cum iuramento, & omni meliori modo dotem recepiſſe, & iuſſit illam debere reſtitui, probari diciẜ dos propter iuramentum, l. cũ quis decedens §. codicillis ff. de leg. 3. & ibi Bar. qui tex. & not. per Bart. habent locum ẽt in caſu noſtro, quando quis in teſtõ fuiſſet confeſſus cum iuramento dotem recepiſſe, vt eſt de mente Bar. in d. l. j. Titia: ſecus ſi ſimpliciter quis in teſtamento fuiſſet confeſſus ſe eſſe debitorẽ, ſeu recepiſſe abſq; iuramento, quia tunc ex tali confeſſione nõ induceretur probatio l. lucius §. quiſquis, & ibi Bart. ff. de legat. 2. ſi tamen vltra confeſſionem teſtator legaſſet, ſeu aliter per verba diſpoſitiua diſpo ſuiſſet, tunc ſi id non poſſet peti ex contractu, & ex ꝓmiſſione, poſſet tamen ex cauſa legati, vt in d. §. quiſquis, & in d. §. codicillis per Bar. & per doct. in l. generaliter C. de non nume. pecun. ¶ Nec prędictis aduerſatur id, quod voluit Bar. in d. l. cũ quis decedẽs §. Titia, ꝙ ſi teſtator confeſſus fuit in teſtamento ẽt cũ iuramento recepiſſe mille, põt poſtea illã confeſſionẽ, & prælegatum quandocunque viuens reuocare: quoniam cum donationẽ inter virum, & vxorem cõtinere dicatur, videtur etiam cum iuramento facta in fraudẽ legis prohibentis talem donationem, vt ibi ꝑ Bar. Quia reſpondetur, ꝙ quãuis teſtator ipſe poſſit, dum viuit, quandocunque reuocare, tñ ſi in vita non reuocauerit, hæres non põt contrauenire, nec reuocare, ſed cogitur legatũ dotis integrum præſtare ſecundum Bar. ibi, quoniam donatio, quæ præſumitur ex tali confeſſione, morte viri confirmatur, etiam ſi excederet ſummã quingentorũ ducatorũ, vt eſt tex. clarus in l. donationes C. de don. inter vir. & vxo. & ſecundum prædicta debent declarari, & limitari ea, q̃ voluit Sozi. in l. j. in 20. col. in j. cõcluſione ff. ſol. matrim. & abſque eo, ꝙ aliter ꝓbareẜ de dote data, ſeu de quanta quantitate, diceretẜ conſtare, & probari ꝑ ꝯfeſſionẽ iuramẽto firmatã, vt in d. §. codicillis, q̲ text. ẽt locum habet in hoc caſu ſm̃ Bar. in d. §. Titia in fi. verb. & ideò cum in caſu noſtro facta fuerit cõfeſſio certæ quantitatis dotis cũ iuramẽto in quodã inſtrumento dotali, deinde confeſſionẽ illã confirmauerit tã in teſtõ, quàm in codicillis ſuis, & ſic bis confirmauerit in vltima voluntate, itẽ cũ iuramento ſimiliter confeſſus fuerit dotem librarum trium millium ducentarũ recepiſſe, & omni meliori modo &c. itẽ cũ ipſe teſtator diſpoſuerit illã eſſe vxori reſtituendam, etiam abſq; ꝙ aliter probetur de dote, & illius quantitate, hæres omnino tenebitur illam præſtare ſaltẽ
36 tanquam legatam. ¶ Nec obſtat, † ꝙ hæres poteſt cõfeſſionẽ factam in teſtamento à teſtatore reuocare prætextu erroris, vt volunt doct. & p̄ſertim Paul. de Caſtr. in l. generaliter in fi. verb. C. de nõ numer. pec. per l. j. C. de falſ. cauſ. adiect. leg. & ibi Bal. & doct. communiter, ad quod facit etiam l. fi. C. eo. ti. quia reſpõdeẜ illud eſſe verũ, quãdo teſtator ſimpliciter fuiſſet cõfeſſus abſque iuramento; ſed cũ iuramẽto, ꝓbationẽ facit, cui hæres teneẜ ſtare, & iuramẽtũ adimplere d. §. codicillis, & ibi Bar. & in d. l. lucius §. quiſquis, & p̄ſertim attenta clauſula ex certa ſcientia geminatè

poſita in inſtrumẽto dictæ confeſſionis, & teſti[illegible]
37 dicto: † quæ quidẽ clauſula etiã ſine iuramẽto op[illegible] tur, vt ſtetur inſtrumẽto, & nõ p̄ſumaẜ error, [illegible] p̄ſumeretur, & dici poſſet de errore, vt ꝑ Bar. & [illegible] in l. 4. §. fi. ff. ſiquis cautio. per Bal. in l. mater. C. [illegible] vend. & in l. 2. in 7. q. C. de reſcind. ven. Secũdo re[illegible] detur, ꝙ cõfeſſio facta fuit prius in inſtrumento [illegible] viuos, deinde in teſtõ, poſtremo in codicillis, & [illegible] ramento, nec fuit in vita reuocata, ſed bis, & terc[illegible] firmata, ergo effectũ ſortiri debet. d. l. donationes [illegible] per Bar. in d. l. 4. ¶ Neque huic confeſſioni, & lega[illegible] dotis repugnat ſtatutum Maſſę ſub rub. ꝙ mulier[illegible] poſſit aliquid dare in augumẽtum dotis &c. quo c[illegible] uetur, ꝙ maritus nõ poſſit cõfiteri ſe habuiſſe in a[illegible] gumentum dotis, nec aliquod inſtrumentum [illegible] facere &c. niſi manifeſtè apparuerit d̃ quãtitate [illegible] niæ confeſſatæ, & ſi aliter fieret, nõ valeat [illegible] quod ſtatutũ ſeruandũ eſt per ea, q̃ ſupra cõc[illegible]
38 runt: quia reſpondetur primo, † ꝙ ſtatutum [illegible] ter loquens non cõprehendit caſum iuratum, [illegible] clarat Ale. in cõſi. 125. in pen. col. ibi pro hoc [illegible] conſi. 37. in 2. vol. in 7. col. Bal. in l. 2. in 2. col. C. [illegible] dict. vidui. tol. Secũdo reſpõdetur, ꝙ ſtatutum p[illegible] bet maritum poſſe confiteri in augumentum do[illegible] nec aliquod inſtrumentũ confeſſionis facere, [illegible] ſed non prohibet legatum dotis confeſſatæ fieri, [illegible] ibi apparet, & merito ad dictum legatum non p[illegible]
39 gitur, quoniam † ſtatutum noui iuris introduc[illegible] loquens de contractu non extẽditur ad teſtm̃, ac [illegible] mã voluntatem, nec econtra ſecundum Bal. in l. te[illegible] mentum C. de teſtamẽ. Vnde quãuis talis confe[illegible] non valeat ad probandum, quoniã ſtatutũ annulla[illegible] talem confeſſionem, & inſtrumentũ, tñ valebit lega[illegible] tum factũ dę dote confeſſata. Nec (vt dixi) hoc repro[illegible] bat ſtatutũ Maſſæ, quinimmo hoc videtur ꝑmitt[illegible] ſub rubr. de petitione dotis c. 64. in verſ. ſaluo iure [illegible] lis mulieris in omni eo, quod ſuperfuerit relictũ [illegible] iudicatum ab eius marito in eius vltima volunta[illegible] per quod ſtatutum videtur generaliter ꝑmiſſum [illegible] conceſſum marito relinquere vxori in vltima volun[illegible] tate, quicquid ſibi placuerit; ergo licet [illegible] ri confeſſio in augumentũ dotis, nec in[illegible] quod ſuper hoc ad probandã dotẽ, poten[illegible] gatũ de dote confeſſata, & maximè cũ iuramento, [illegible] ſaltẽ debeatur poſt mortẽ mariti ab eius hr̃de, ſi lega[illegible] tũ dotis cõfeſſatæ non fuerit reuocatũ à marito [illegible] eorũ, quæ habẽtur in l. lucius §. quiſquis per Bar. [illegible] leg. 2. & in d. l. cũ quis decedens §. Titia, & ꝑ Sozi. in con[illegible]
40 ſil. 79. in 4. vol. ¶ Præterea † quãuis cõfeſſio dotis ſim[illegible] pliciter facta non valeat, q̲a donationẽ inter virũ & vxorem continet, tñ morte cõfirmatur, ẽt vltra quin[illegible] gentos aureos, ſi in teſtamento expreſſè fuerit cõfir[illegible] mata, & relicta, vt in l. donatiões. C. de donatio. inter vir. & vxo. Bar. in d. l. cum quis decedens in §. Titia [illegible] fi. verb. valet etiam multo magis, ſi fuit cum iura[illegible] to confirmata, vt voluit Bar. in l. ſi quis pro eo ff. [illegible] deiuſſo. & in l. eius ff. ad leg. falc. Io. de Imo. in c. [illegible] cõtingat de iureiurã. in 4. mẽbro in 4. q. princip. [illegible] in l. pen. §. mulier ff. ſol. matr. Bal. in conſil. 28. in [illegible] Abbas in cõſi. 46. in j. lib. Paul. de Caſt. in conſ. 9[illegible] impreſſionem antiquã, & ita pertranſit Ale. in d. §. Ti[illegible] tia, & habetur plenè per ſcribent. in l. ſi diuortio ff. [illegible] verb. oblig. vbi ꝑ Ale. poſt Bar. & latè per d. meũ So[illegible] in conſil. 79. in 4. vol. & dicit Paul. de Caſtr. in l. fi. C.
41 de non numer. pecun. † ꝙ ille, qui fuit confeſſus [illegible] rauerit vera eſſe ea, q̃ in inſtrumento continentur [illegible] renũciauerit exceptioni nõ numeratę pecuniæ, [illegible] tur adimplere iuramentũ, ita tenet ẽt Sozi. in cõ[illegible] in 3. lib. & Bal. nouell. in tracta. dotis in 10. parte [illegible]
42 col. ¶ Præterea † triplex fuit cõfeſſio dotis, & q[illegible]

ex iuramento,& vltima fuit de recepto, ergo de-
bet valere,& fidèm de dote facere,vt in l.in contracti
bus.§.ſe quoniã per Salic.in fin. verb.C.de nõ numer.
pecun. Felin,in c.ſi cautio de fid.inſtrumen. Deci.in
conſi.535.Alex.in conſi.45.col.3.verſic.fortificantur
vol. Nam cum fuerit duplex, immo triplex confeſ
ſio, item duplex iuramentum,& vltra quòd fuerit fa-
cta confeſſio dotis,factum ſit etiã legatum de dote
confeſſata ſub certa quantitate,non habita relatione
ad aliquod inſtrumentum,nec ad aliud,idcirco debe
tur legatum, nec iſto caſu loquitur text.in l.fin.C.de
non numer.pecun.ſed in ſimplici,& vnica confeſſio
ne, quando ſemel tantum iuratum fuit: & hoc de
nique confeſſione procederet ſecũdũ Petr. & Cyn.
quando inter vnam,& aliam ſaltem interueniſſet biẽ
nium vt ipſi dicunt in d.l.in contractibus,quod refert,
& ſequitur Bal,nouell.in tracta.dotis in 10.parte in 7.
priuileg.in 4.limitatione. ¶ Præterea † quãdo vltra cõfeſ-
ſionem dotis etiã ſimpliciter factã ꝯcurrunt aliquæ cõ
iecturæ,& præſumptiones,ex quibus inferatur,cõfeſ
ſionem nõ fuiſſe ſimulatã, neq; factã in fraudẽ legis, vt
ſi aliqualiter probetur de dotis datione, tunc dos
debetur,nec dicitur ſimpliciter confeſſata, vt voluit
Bal.in l.vnica.C.de priuil,dot.in 3.col.verſ. vnde quæ
ſtio,Sozi.in conſil.82.in 3.lib.vbi plura allegat,& De
ci.in d.cõſil.536. & inter alias præſumptiones, aliaq;
indicia hoc eſt vnũ ſatis veriſimile,quòd domin⁹ Ber-
nardinus in ſuo teſtamẽto cõfeſſus fuit ſe dotem rece
piſſe,& voluit,& iuſſit illam debere reſtitui ipſi mu-
lieri,quando ea voluerit conuolare ad ſecunda uota
et inferri poteſt,quòd ipſe maritus nõ fuerit cõ
ſilio animo donãdi ipſi mulieri,quoniã nõ eſt veriſi
mile eum voluiſſe donare mulieri tranſeunti ad ſe
cunda vota,& priuare ſucceſſionẽ propriam bonis, vt
faceret gratã mulieri trãſeunti ad ſecũda vota,qui-
bus ſolet anima mariti cõtriſtari,& hac de cauſa mu
lier nõ ſolet a marito honorari, nec beneficio affici,
immo potius relictis,& dõationibus à marito factis pri-
uatur ob iniuriã hoc modo illatã marito, vt ĩ l.fœmi-
næ & auth.ibi poſita,& in corpore,vnde ſumiẽ.C.de
ſecund.nupt.& ibi Bal. & alij maximè in auth. ex teſtõ,
& in auth.de nupt.in §.nos autẽ,& ꝑ Bal.in auth. cui
relictũ.C.ſi ſecund.nupſer. muli. Aliud adeſt indiciũ,
quia ipſe maritus ſemp,& cõtinuè pacificè, & bene tra
ctauit vxorẽ, nihil obijciẽdo de dote nõ data, nec
non recepta,p̄ſtando illi alimẽta,& oĩa alia neceſſaria,vt
voluit Bal.in d.l.vnica,& refert do. meus Soz.in l.j.ff.
ſolut.matrimo.in 14.col.in 5.limitatiõe, argum.l.cũ
ſuperfluã C.de nõ numer.pecun.addo tex.in l.fi.C.ad vel-
leia.& ſecũdũ hoc dictũ dicit ibi Sozi. ſe vidiſſe aliàs
conſultũ ꝑ plures excellentiſſimos doct.tñ inquit ſe
non eſſe dubitare propter generalitatẽ tex. in l.fin.cum
auth.ibi poſita C.de non nu.pec.ſed quicquid ipſe di
xerit,in practicando,& iudicando nõ erraret, qui il-
lud dictum Bal. ſequeretur propter eius auctoritatẽ,
& d.l.fi.nõ probat contrariũ, licet generaliter loqua
tur,& Sozi.in d.conſi. 82.dicit in practica ſequẽdum
eſſe dictum Bal.in d.l.vnica, quicquid ipſe Sozi.dixe-
rit diſputatiuè loquendo in d, l, j. & quamuis dictum
Bal. poſſet dici dubium ſolum concurrente illo indi
cio alimentorũ,tñ alijs pluribus ẽt vrgentioribus ꝯ-
currentibus indicijs cum eo ſtarem, vt quia cõſtaret,
de aſſignatione,ſeu traditione aliquorum bonorum
vel ſeu quantitatis pecuniẽ ex libris rationum,vel ex ſcri
pturis etiam priuatis, q̃ non facerent plenam fidem, ſed
aliquod indicium,& ſemiplenã probationem,iuxt.no.ꝑ Bar.
& alios in l.admonendi ff.de iureiurã. & iſtud ponũt
etiam moderniſſ.in d.l.ſi diuortio, & in l, ſi ex cautiõe.C.de
non numerar.pec.& habetur ꝑ Sozi.in d.cõſil.82.Quis
ergo iam negaret dotem confeſſatam deberi vxori, quã

do vltra confeſſionem concurrerent alia ſigna dotis
datæ,ſeu numeratæ?profectò nullus:& hoc pręſuppo
nunt docto.oẽs,limitando concluſionẽ illam,ꝙ dos
confeſſata regulariter non debetur,quia volũt illam
deberi, quãdo vltra confeſſionẽ aliqua concurrunt,
q̃ inferant veram dotem,vt iuramentum, vel aliquid
aliud,per ea,quæ dicta ſunt: ſi ergo conſtabit ſaltem
p̄ſumptiuè,& coniecturatè de dotis datione, profe-
ctò ſtabitur confeſſioni:ſed in caſu occurrenti in in-
ſtrumẽto dotis dos fuit cõfeſſata de libris tribus mil
libus in illis cõputatis ſexdecim locis Ianuẽſibus, &
de aſſignatione dictorum locorũ facta do. Bernardi-
no,& de illorũ venditione facta ꝑ ipſum do. Bernar-
dinũ, ſeu ſaltem de receptione pretij conſtat plurib⁹
modis,& per ſcripturas,q̃ faciunt plenam probatio-
nem,vel ſaltem vrgentem coniecturam,item per te-
ſtes,per quos probatũ fuit de traditione bonorũ, au-
reorũ,veſtiũ,& ſimiliũ,vt in ꝓceſſu, nec opus ẽ ſingu
la dicta teſtiũ,ſingulas p̄ſumptiones referre,& ꝑſcru-
tari,quia ſatis poſſunt cuilibet intuẽti ꝯſtare; Et ideo
poteſt dici,ꝙ euidentiſſimè, & liquidiſſimè cõſtet de
dotę, ex quo per plures coniecturas cõſtare dicitur.
l.licet imperator ff.de leg. j. & habetur per Decium,
& ibi ſoleo dicere in rub.extra de prob.quibus ſtanti
bus ſtatutum Maſſæ non dicetur aduerſari, ſed poti⁹
fauere ipſi do.Blancæ,quoniam liquidiſſimè de dote
ſua conſtat per p̄dicta.¶ Non obſtat, ꝙ p̄ſumptio ſi-
mulationis extare videtur ex eo,ꝙ in inſtrumẽto do
tali facta fuit confeſſio dotis librarum mille quingẽ-
tarum Ianuenſium, quæ ſolum faciũt libras tres mil
le,& non plus,poſtea in teſtamento fuit facta confeſ
ſio de libris trib⁹ mille ducẽtis, & ſic de maiori ſum-
ma,& cõſequenter apparet de mendacio confitẽtis,
& qui mendax eſt in vno,mendax in oĩbus exiſtima-
tur,& contra mendacem ſemper iudicandum,& p̄-
ſumendũ eſt.l.fi.ff.de rei vend.cũ ſimi.Præterea quan
do do.Bernardinus fuit in inſtrumento cõfeſſus dotẽ
habuiſſe,hoc fecit ſine p̄iudicio iurium ſibi compe-
tentium ſecundum diſpoſitionẽ ſtatutorũ ciuitatis
Maſſæ,quæ volunt confeſſionem nõ valere, ergo ex
illa cõfeſſione noluit ſibi p̄iudicare,niſi vera ex poſt
facto ſequeretur numeratio,& datio dotis,vt ĩ dictis ſta-
tutis ꝯtinetur.Et cum illa ſtatuta do.Bernardinus vo
luerit habere locum, ea omnino ſunt ſeruanda in ca
ſu occurrenti,& dotis confeſſatæ,quamuis aliàs eſſe
mus in caſu,in quo illa non haberẽt locũ,vt qa de iu-
re cõmuni in caſu noſtro dos confeſſata deberetur,
ſecundum quod dictum fuit,& hoc ar.eorum,q̃ vo-
lunt Ang.& alij in l.exigere ff.de iudi. & clari⁹ Andr.
Barba.in c.fi.in antepe.carta de foro compe.per tex.ĩ
c.j.de ſpõſ.vbi limitat d.l.exigere, ꝙ illa nõ habeat lo
cum, quãdo expreſsè in contractu dotis eſſet cõuen-
tũ,quod ſeruarentur ſtatuta domicilij, ſeu originis mu
lieris: Quia p̄dictis facilè põt reſponderi, Primũ nãq;
nõ obſtat,qa & ſi ratiõe ſummę dotis ſit differẽtia in
ter inſtrumentũ dotis,& teſtm̃,tamen ex quo tẽpore
teſtamẽti ipſe do. Bernardinus laborabat graui infir-
mitate, ex qua poſtea infra paucos dies mortuus
fuit, non immemor ſalutis æternę, ductus timore
conſcientię tempore teſtamenti voluit manifeſtare
omnia, quę habuit ab ipſa muliere tàm ex cauſa do-
tis,quàm ex alia,vt colligitur ex verbis tàm codicillo
rum,q̃ teſtamenti: & in legato facto dominę Blancę
cõſtat etiam ipſum do.Bernardinum vltra loca, quę
habuit à domina Blanca,q̃ fuerunt ſexdecim, quorũ
quilibet erat valoris librarum cẽtũ Ianuẽſium,etiam
ex cauſa dotis habuiſſe à do.Blanca veſtes,& aurũ,&
monilia aurea,vt dicit in dicto ĩſtrumẽto dotis, & ꝑ
teſtes Ianuę examinatos probatũ fuit,vt in proceſſu.
Quare apparet ipſum habuiſſe ſummam, de qua ĩ di-

cto

cto teſtamento, videlicet ſummam librarum trium
milliũ ducentarũ ad rationẽ ciuitatis Maſſę,& vltra.
¶ Rurſus dici poteſt,vnam,& eandem ſummam fuiſ
ſe confeſſatam tàm in teſtamento,quàm in inſtrumẽ
to dotis,comprehendendo totam ſummam expreſ-
ſam,& cõtentam in inſtrumento dotis:promiſſit enĩ
dominus Bernardinus,& voluit debere reſtitui domi
næ Blancæ in caſu reſtitutionis dotium libras mille
quingentas pro dote,item libras centum pro antifa-
44 to,ſeu donatione propter nuptias,quæ † ſimilis eſt do
ti,& fit in recompenſationẽ dotis à marito vxori, vt
in rub.& per totũ.C.de donat. ante nup. vel propter
nuptias,authen.æqualitas.C.de pact.conuen.vnde vo
lens maritus vxori in teſtamento ſuo relinquere, &
confiteri totam quantitatem,de qua in inſtrumento
dotis,ſub nomine dotis comprehendit etiam antifa-
tum,ſeu donationem propter nuptias,quæ dos,& do
natio ſimul cumulatæ faciunt ſummam librarũ triũ
milliũ ducentarum.Præterea etiam, quod confeſſio
facta in teſtamẽto continerect maiorẽ ſummã,& con
ſtaret de mẽdacio ipſius domini Bernardini,nihilomi
nus quia dominus Bernardinus vltra dictam confeſ-
ſionem factam in ſuo teſtamẽto legauit, & reliquit
dominæ Blãcæ dictam ſummam, ideò tota debetur
ipſi do.Blãcæ iure legati, vt ex allegatis ſupra liquidò
patet. ¶ Ad ſecundum etiam facilis eſt reſponſio, ſi
referamus,prout ſunt referenda, illa verba poſita in-
inſtrumento dotis ſine p̄iudicio iuriũ &c.ad ꝓxima
tantũ,prout verè voluit facere dominus Bernardinus
alioquin reſultaret repugnãtia, & abſurdum,ſi eſſent
referenda ad omnia præcedentia,videlicet ad dotẽ,&
ad antifatum,quod non eſt dicendum, argumen.l.ta-
lis ſcriptura in fin. iunctis no. per Bar.ff.de legat. 1.cũ
ſimilibus,reſultaret enim cõtrarietas, & abſurdum,
quia prima voluit deberi,& reſtituenda eſſe, & ſic iu-
rauit, & tamen ſecundum ſtatuta Maſſæ dos non eſ-
ſet reſtituenda,nec debita diceretur, ergo illa verba ſi
ne præiudicio iurium &c. ſolum ſunt referenda ad
proxima,hoc eſt ad id,quod dictum fuerat de antifa-
to,quod etſi debeatur vxori poſt ſolutum matrimo-
nium,tamen debetur,ſecundum quod habetur in ſta
tuto Maſſæ ſub rubr.quomodo mulier poterit pete-
re antifatũ &c.& iſta iura voluit dominus Bernardin⁹
reſeruare in inſtrumento dotis,vt clare colligitur ex
verbis inſtrumẽti ſi rectè cõſiderẽtur: & hæc ſufficiãt
quoad dotẽ petitã.¶ Quarta ſit concluſio, q̃d legata
facta in teſtamẽto dñi Bernardini dominæ Blancæ va
lẽt,& debẽtur ſaluis infraſcriptis: Nam in primis de-
bent abſq; p̄iudicio legitimæ debitę iure naturæ ipſi
45 Nicolao nepoti ex filio † in qua nullo modo grauari
potuit etiã quoad uſumfructũ tãtũ,authẽ.nouiſſima,
iuncta l.quoniam cum gloſ.C.de inoffi.teſtam. Bar.in
l.vxori meæ.ff.de vſufr.lega.& Bal.in l.fin.in pen.colũ
C.de indict.vidui.tol.quæ legitima non eſt dimidia,vt
cautũ eſt ꝑ ſtatuta Plumbini,quæ non ſunt ſeruanda
quoad deciſionem huius cauſæ,quamuis quoad or-
dinatoria iudicij ſeruãda ſint,vt dixi ſupra,iunctis iis,
quæ habentur ꝑ docto.maximè ꝑ Bal.& alio in d.l.1.
C.de ſumma trinita. & fide cathol. & per Abbatẽ, &
alios in cap.1.de cõſtitutio.& in cap.ꝙ clericis de fo-
ro cõpeten.ſed eſt tertia omniũ bonorũ dicti domini
Bernardini,ſecũdũ quod habet in d.auth.nouiſſima,
cuius iuris cõmunis diſpoſitio nõ reperit alterata per
ſtatuta Maſſæ,quæ,vt ſupra,ſeruanda ſunt, ergo &c.
Et hæc cõcluſio attẽta diſpoſitione iuris cõmunis eſt
46 veriſſima,quia † licitum eſt marito per viam legati,&
vltimæ voluntatis relinquere vxori tàm uſumfructũ
oĩum bonorũ,ſeu partis,quàm etiã quælibet alia bo-
na,vt in l. vxori la 1.& la 2. & ibi ꝑ totũ.ff.de vſufruct.
lega.Bar.ĩ l.lucius.§.quiſquis:ff.de leg.2.cũ uariis ſimi
libus,quæ longũ eſſet referre. Similiter maritus ...
uis non poſſit donare inter viuos vxori veſtimen-
mẽta,& alias res,vt per totũ.ff.& C.de donatio. inter
vir. & vxor.maximè in l. vxoris ſuæ cauſa, glo. ...
vſusfructus.ff.ad l.falc.tamen poteſt per viã legati vl-
timæ volũtatis illa relinqre,vt in terminis dixit ...
in l.hæc actio.§.ſeruus.ff.ſolu.matri.l. ornamẽtorum
de alim.& ciba.lega.l.legatũ cũ ſequen.ff.de lega. ...
ſimil.multũ vulgaribus.¶ Neq; huic concluſioni ...
fragantur ſtatuta ciuitatis Maſſæ,immò ſuper ea ...
teſt fieri fundamentũ, maximè ſub rub. de peti. ...
cap.64.in verſic.ſaluo iure talis mulieris in omni ...
quod fuerit relictũ à dicto marito in eius vltima vol
tate præterea cũ per ſtatuta Maſſæ non reperiatur ius
cũmune in hoc correctum, ergo illud ſeruandũ ...
l.præcipimus.C.de appella.l.iubemus.C.de ...
¶ Non obſtant ſtatuta Plumbini, quibus ...
ueri,quòd maritus non poſſit relinquere vxori ...
libras xxv.quia vt cõcluſum fuit ſupra,illa non ſer-
uanda inter has perſonas in hac cauſa,quæ eſt ...
da ſecũdũ ſtatuta Maſſæ.¶ Et reaſſumẽdo legatum
vſusfructus, ſuper quo aliqualis vertitur difficultas,
47 conſiderandũ eſt in primis † quòd ex quo verè ...
tus fuit vſusfructus omniũ,& quorũcunq; bonorum,
non illa præminẽtia, & quã ſolent relinquere ...
vxoribus,filijs extantibus,per ea verba uſufructu...
dominã,& maſſariã,cum teſtator voluerit per illa ver
ba intelligi vſumfructum plenũ,& verum fuiſſe ...
ctum,quo caſu dicit relictus verus,& plenus uſufru-
ctus,vt in authen. quod locũ ꝑ Bal.C.de ſecun.nu. ...
& in l.fi.C.de indict.viduita.toll.& latè per Bar.Ale.
& alios in l.titia.ff.de lega.2.deinde cum teſtator ...
la facta mentione de dicto vſufructu vniuerſaliter in
omnibus bonis &c.inſtituerit Nicolaum ſuum ne
potẽ ex filio:ſequitur hinc,quòd quoad dictum vſum
fructum omniũ bonorũ ſimul cũ dicta domina Blan
ca cõcurrere debet Nicolaus hęres ꝓprietarius ſim-
pliciter inſtitutus ſine reſeruatione aliqua dicti vſuſ-
fructus,adeò,quòd ſaluo vſufructu, legitima debita
iure naturæ,vt ſupra,Nicolao nepoti, in reſiduo
domina Blanca videtur uſufructuaria quoad dimid.
& Nicolaus quoad aliã dimidiã.l.ſi alij.ff.de vſufr.
leg. Bar. in l.ſempronio.ff.eod.& in cõſi.33 ...
ſupponitur,Alex.in conſ.56.in 3.vol. & Bal.in l.fin.
pe.col.verſ.quid ſi teſtator cum ſequen.ver. ...
C.de indic.viduita.tol.Qui vſusfructus ꝓpter ...
do.Blancæ durabit,donec ipſa ſtabit vidua,& caſte &
honeſtè vixerit,vt in teſtamento,& non vltra. Nico
laus ergo ex vſufructu omniũ bonorũ relicto do. Bla-
cæ videt detrahere potuiſſe tertiam omniũ bonorũ
rõne ſuę legitimæ debitæ iure naturæ, itẽ & dimidiã
reſidui,ꝙ reſiduũ ſunt duæ tertiæ, & cõſequenter do
mina Blanca de bonis dicti teſtatoris in effectu ha-
re debeat ſolũ uſumfructũ tertię.partis.¶ Vel ...
poſſet dici, quòd ſolũ dimidia vſusfruct⁹ omnium bo
norũ,comprehendendo,& includendo etiã legitimã
debitã iure naturæ,fuerit debita ipſi Nicolao ...
per Bartol.in d.l.ſempronio cum alijs ſupra allegatis
quoniã cũ Nicolaus habere debeat dimidiã uſusfru-
ctus omnium bonorum,nõ cenſetur faudari in vſuſ-
fructu legitimæ ſuæ,cum vltra tertiã bonorũ habeat
vſumfructum vſque ad dimidiã omnium bonorum ...
men,quoniã,vt ſupra dictum fuit, de legato vſusfru-
ctus omniũ bonorũ facto vxori ſemꝑ prius eſt de...
hẽda legitima pleno iure,ideò ad fauorẽ Nicolai ...
cludo,quod ambo cõcurrere debeant in vſufructu ...
quiſq; habeat dimidiã illius ſine diminutione ...
48 fructus legitimę debitę iure naturæ.¶ Vtrum † ...
mina Blãca fructus,quos ꝑcepit ratione vſusfructus
fecerit ſuos,& à quo tẽpore,cõſidero, q̃d regu...

vſusfructus cedit à die aditę hr̃ditatis,& nõ prius l.vnica.§.in nouiſſimo.C.de cad. tol.nec põt teſtator facere ſm aliquos, ꝙ legata debeantur hr̃ditate non adita.arg.l.nemo poteſt.ff.de lega.j.iuncta l.nemo.ff. de reſta.tutel.vt voluit Alex.in l.extraneum C.de hæ re.inſti.& in d.l.nemo põt,& Oldr.in conſi.108.Ti- tius &c.& prædicta procedunt etiam in caſu, quo te- ſtator reliquiſſet vſumfructum vxori, & poſt mortẽ eius inſtituiſſet hæredem,vt volunt plures, quos ſe- quitur Alex.in d.l.extraneum, & in l.filius à patre in ſti.ff.de libe.& poſth.quamuis alij plures tenuerint contrarium,vt per Bar.in auth.hoc locũ C.ſi ſecũd. nup.mul.At † qñ teſtator reliquit vſumfructũ vxo- ri per illa verba dñam,vſuariam,& vſufructuariam ſi cut dictum fuit in caſu occurrenti, tunc abſq; dubio vſusfructus cedit à die mortis teſtatoris & acquirit ip ſi vſufructuario acceptanti,nam per illa verba, relin- quo vxorem dominam &c. dr̃ vxor inſtituta ĩ vſufru ctu,quia verbum dominam importat hæredis inſtitu tionem.l.his verbis.ff.de hæred.inſtituen.& inſtitu.de hæred.quali.& differ.in §.pro hr̃de, & ideò ipſa vxor etiam hæreditate non adita per hæredem vniuerſalẽ poterat propria auctoritate ingredi, & vſumfructũ ca- pere,quia per illa verba videtur data poteſtas ab ipſo teſtatore apprehendendi, & ingrediendi propria au- ctoritate,& vxor ſic ingrediendo dicitur adire,& eiꝰ aditione vſusfructus confirmari, illiuſque dies cede re,ita declarat Alex.in d.l.extraneum in fi.verb.ex meis ſupradicti de Plũb.in l.qui duos. §.j. de manum. teſtam.quibus infertur, quod à die mortis dña Blan- ca cum ratione vſusfructus facere fructus ſuos ex ſpiritu teſtatoris per prædicta. ¶ Sed † an prius de- beat ſatiſdare,ſeu offerre cautionem, quã teſtator remiſerit etiam expreſsè vxori vſufructuarię nõ põt, l.j.& ibi gl.& doc.communiter C.de vſufruc.& tenent,ꝙ ſic alioquin non faceret fructus ſuos,vt vo luit Bal.in d.l.j.quem alij ſequuntur, & in l.4.eodem tit.ibi Salic.Pau.de Caſt.& alij poſt Bar.niſi ſciente, & patiente hærede proprietario ipſa vſufructuaria p̱- cepiſſet fructus,ſecus,ſi illo ignorante, vt voluit Bar. in l.vxori vſusfructus ff.de vſufru.lega.& in l.hac edi- ctali.§.j.C.de ſecũd.nup.per illum textum,cuius opi- nio videtur frequentior,vt habetur per Abbatẽ,Imo la,& canoniſtas in cap.fin.de pignor. & alijs varijs locis.Nec ex eo, ꝙ mulier ſit forenſis, excuſatur à ſatiſdatione,immò tenetur tãquam magis ſuſpecta, & nõ idonea per ſe,vt ſenſit Pau.de Ca.in d.l.j.¶ † Qñ autem vſufructuarius non poſſet præſtare cautionẽ cum fideiuſſore,de quo ſtatur ſuo iuramento, vt vo- luit Bal.in auth.cui relictum C.de indic.viduit. tollẽ. vtrum ſufficiat iuratoria cautio? crederem illam ſuf ficere,quoties vſufructuarius eſſet per ſe multum ido neus,argum.glo.& ibi Bal.in d.auth.cui relictum in penult.col.vbi verò nõ eſſet multum idoneus, & ſui culpa non poſſet cauere, vel fuiſſet contumax in ca- uendo,ſeu aliter ſuſpectus,tunc non deberet admit- ti cum cautione iuratoria,ſed deberet fieri ſequeſtra tio rei ad effectum,vt de redditibus reſpõderetur vſu fructuario:alioquin ſi culpa non poſſet imputari,ne- que perſona eſſet ſuſpecta,admitteretur cum iurato- ria cautione,& ſm formam in illa requiſitam,de qua per Bart.& Alex.in apoſtil.Pau.& alios in d.l.4.C.de vſufruct. & per Baldum in authẽ.cui relictum in 2.& 3.col.Et iſta concluſio,quæ colligitur ex dictis Cy.in d.l.4.cum ſit æquior, videtur tuenda præcipuè in oc- currenti caſu,in quo per teſtatorem,& per verba præ gnantia,& multum lata remiſſa fuit cautio dictæ do- minæ Blancæ,quæ & ſi ex toto remitti non poſſit,q̃a non introducta gratia teſtatoris, ſed hæredis, poteſt tamen cum vſufructuario circa dictã cautionem ali-

quantulum diſpenſari: & ideò ſicut cum vſufructua- rio põt in hoc diſpenſari,vt poſſit præſtare pauperem in fideiuſſorem,vt tenet Bal.in d.l.j.col.pe.l. tribus de vſufruc. ear.rer. quæ vſu conſu. vbi hoc etiam tenet Alexã.poſt Baldum in l.ſi pro ea.C.mand.ita videť,ꝙ dicta remiſſio ſi non poſſit operari, ꝙ vſufructuarius prorſus liberatus ſit à cautione pręſtanda,debet ſaltẽ iſtud operari, vt poſſit pręſtare iuratoriam cautionẽ cum hypotheca bonorum cõcurrente maximè ido neitate ipſius dominæ Blancæ:nam illa verba remiſ- ſionis debent aliquid operari.l.ſi quando lega.j.& ſal tem eo modo,quo operari poſſunt.§. fi.cum gl.inſti. de adoptio. Cum itaque domina Blanca ſit perſona honeſta,vt de eius bona fama fuit probatum, & iura- uerit ſe non poſſe habere fideiuſſorẽ, & fecerit,quic- quid potuit,vt inueniret aliquem,vt conſtat ex pro- ceſſum,item obtulerit ſe velle cauere eo modo,quo poterat;ſanè in ea videtur ceſſaſſe omnis culpa,& cõ tumacia,vt ipſa præſtare potuerit iuratoriam cautio nem in forma.¶ Præterea vltra cautionem iuratoriã ab ea præſtitam,etiam præſtitit poſtea vltimo loco il los fideiuſſores,quos habere potuit, & idoneos ſaltẽ facultatibus,vt fuit probatũ, ergo fructus, quos per- cepit ratione vſusfructus, & illo durante, fecit ſuos.

52 ¶ Præterea † licet ignorare,vtrum vſufructuarius te neatur ſatiſdare, etiam quando teſtator cautionẽ re- miſit,dicatur iuris ignorãtia.l.j.l.4.C.de vſufr.cũ ſim. & in l.vxori vſusfructus.ff.de vſufr.leg.cum ibi nota. tamen quando ſatiſdatio fuit remiſſa expreſsè à teſta tore,& cum pœna impoſita moleſtãti,crederem iſto caſu vſufructuarium non teneri,vt in d.l.j.C.de vſufr. hæc enim ignorãtia iuris dicitur eſſe magis tolerabi- lis,& maximè in muliere,cum multi etiam fuerint,q̃ voluerunt remiſſionem poſſe fieri, vt referũt ſcribẽ. in d.l.j.& in d.auth.cui relictum per Bald. quare hæc ignorantia, quæ eſt magis tolerabilis in muliere vſu- fructuaria,debet excuſare ipſam à mala fide,& opera ri,vt ſaltem fructus,quos percepit,mediãte huiuſmo
53 di ignorantia iuris ſuos fecerit:quia † licet iuris igno rantia etiam tolerabilis nõ proſit ad vſucapiendum prodeſt tñ ad faciendũ fructus ſuos,vt in l.ſed ſi lege. §.ſcire,& ibi Bar.ff.de petit.hære.l. ſi fur cum gl. in §. j.& ibi Bar.ff.de vſucap.& facit id,quod voluit notabi liter Alex.in conſ.92.in vlt.col.in j.vol.¶ Videtur tñ, ꝙ domina Blanca tales fructus reſtituere teneať ex vi ſentẽtiæ latæ per do.Pontanum,quæ etiã quoad fru- ctus fuit confirmata per ſententiam do. Locumtenẽ- tis, coram quo vertitur cauſa.Sed dicamus, ꝙ dictę ſententiæ debent intelligi de fructibus perceptis à di cta do.Blanca,quos de iure reſtituere tenebatur,vide- licet de fructibus extantibus, vel de non extantibus, & conſumptis bona fide,ex quibus facta fuiſſet locu pletior,iuxta quæ habẽtur in d.§.ſcire, & in d.l.ſi fur, & per canoniſtas in c.grauis cum ibi no.de reſti.ſpol. vel & melius dictæ ſententię debent intelligi de fru- ctibus aliorũ bonorum,quæ de iure ſpectabãt, & per- tinebant ad dictũ Nicolaum,videlicet reſpectu legiti mæ ſuæ,item vſusfructus ſibi debiti rõne cõcurſus,vt dictum,& declaratũ fuit. Præterea do. Locumtenẽs pronunciando eſſe procedẽdum in cauſa, ſeu cauſis motis pro parte do. Blancæ, ſi ab ea facta fuerit reſti- tutio bonorũ,& aliorũ.de quibus in dictis ſententijs, & cũ poſtea non facta reſtitutione prædicta admittẽ do articulos,poſitiones,& teſtes nõ ſolum pro parte Nicolai,ſed ẽt do.Blãcæ proceſſerit ad vlteriora,cer- tè vr̃ reuocaſſe contenta in dicta ſententia concernẽ tia reſtitutionem bonorum,& fructuum reſtituẽdo- rum per ea, quæ habentur in c. ſuborta de re iudica. cum ſim.¶ Animaduertendum eſt etiam,ꝙ dicta ſen tentia do. Pontani non videtur quoad dictos fructus

fuiſſe confirmata per ſententiam do. Locũtenentis:
quod vltra p̃dicta probatur clarius, nã cũ pro parte
hæredis peteretur pro exequutione ipſius ſententiæ
præcipi, & mãdari dictæ do. Blancæ, vt reſtitueret hę-
redi omnia bona per eam tenta, & penes eã exiſtẽtia,
& in ſpecie dictos fructus, præfatus do. Locumtenẽs
ordinauit, & pronunciauit dictum præceptum fieri
iuxta petitionem factam nomine dicti hæredis, p̃ter
quam quod dictos fructus, in quibus iura partium re
ſeruauit, prout latius continetur in dicta pronuntia-
tione facta die 27. Ianuarij 1539. Ergo cum iura par-
tium reperiantur quoad dictos fructus fuiſſe reſerua
ta, concludendum eſt dictos fructus pro portionabi
li rata vſusfructus debiti ipſi do. Blancæ nõ eſſe Nico
lao reſtituẽdos. ¶ Quo verò ad alia legata, & p̃cipuè
domus cũ ſuppellectilib⁹ aliorũ bonorũ mobilium
cõcludendum eſt vt ſupra dictum eſt, legatum valuiſ
ſe, & do. Blancæ fore debitum, quamuis ad ſecundas
nuptias tranſiuerit, qm̃ illa cõditio viduitatis, ſeu ca-
ſtitatis, de qua in alijs legatis, nõ cẽſetur repetita in le
gato domus & aliorum ſub illo contentorũ, quãuis
54 fuerit factũ p̱ dictionem item, † quæ denotat potius
ordinem, q̃ copulam, vt notab. voluit Bal. referendo
Bar. ſic ↄſuluiſſe in l. fi. in vlti. col. C. de indi. vidui. toll.
cũ ſimi. alleg. per Alex. ibi in apoſtil. & maximè hoc
dicendum eſt in caſu occurrenti, in quo dictũ legatũ
continens dictã cõditionem viduitatis nõ p̃cedit in
ordine dicta legata de domo cum ſuppellectilibus, &
alijs bonis mobilibus, ſed ſequitur, & p̃cedentia ma-
gis influunt in ſequentia, q̃ ècontra, Bar. poſt glo. in l.
quiſquis de lega. 3. ¶ Nec p̃dictis quædam aduerſan-
tur, quæ alias fuerunt in cõſilio edito contra do. Blã-
55 cã conſiderata, † ꝙ in caſu, de quo agitur, plus non
potuit teſtator relinquere vxori ſecũdæ, q̃ nepoti na-
to ex filio primę vxoris, vt in l. hac edictali. C. de ſecũ.
nup. cuius diſpoſitio vendicat ſibi locum in caſu, de
quo agitur, quia emanauit ad fauorem etiã nepotis,
vt ibi probatur, ſed plus fuit relictũ vxori, cõgerendo
omnia legata ſibi facta, quia excedunt quartam partẽ
omnium bonorũ teſtatoris, cũ ante omnia detrahen
da ſit legitima iure naturæ ipſi Nicolao nepoti debi-
ta, quæ eſt dimidia omniũ bonorũ, ꝓut cautũ eſt ex
ſtatutis Plumbini, q̃ in hoc valent, iuxta quæ hẽtur in
varijs locis, & prę̃ſertim in auth. nouiſſima & ĩ auth.
vnde ſi parens C. de inoffi. teſta. & ego plenè diſcuſſi
in c. Raynutius de teſta. quæ legitima nõ eſt habenda
in conſideratione, ad cognoſcendum, an plus fuerit
relictum ſecũdæ vxori, q̃ filio, aut nepoti, nã ſolũ hęc
conſideratio, & computatio eſt facienda ſuper reli-
quis bonis deducta legitima ſm̃ Bal. in d. l. hac edicta-
li in prin. in 3. col. quẽ ſm̃ cõſulentes in hac cauſa ſe-
quuntur doc. magis communiter, Pau. de Caſt. Salic.
Bar. & Fulg. quos refert, & ſequitur Deci. in cõſi. 243.
in 2. col. qui alios plures allegat, & conſequenter do.
Blancæ vltra quartam bonorum non potuit aliquid
relinqui, & ſi vltra quartã fuit relictum, illud plus to-
tum acquiſitũ dicitur ipſi Nicolao nepoti ex diſpoſi
tione d. l. hac edictali: Quoniã ꝓ r̃nſione animaduer-
tendum eſt, & in primis, ꝙ legitima debita iure natu-
re nõ eſt, vt p̃ſupponitur, dimidia bonorũ, ſed tertia
pars ſm̃ ius cõmune iuxta tex. in d. auth. nouiſſima,
quia ſtatuta Plumbini ſeruanda non ſunt, niſi, vt dixi
ſupra, quoad ordinatoria iudicij, item quoad ſolẽni-
tatẽ teſtĩ, nõ aũt quo ad deciſoria, & ſi quoad bona,
& diſpoſita in dicto teſtõ, & codicillis, cum dñs Ber-
nardinus tunc non eſſet de domicilio Plumbini, nec
Subereti, neq; ibi ſubditus, ſed officialis t̃palis, prout
56 ſupra latius dictum fuit. Præterea † non eſt verum, ꝙ
ante omnia ſit detrahenda legitima, & poſtea ſuper
reliquis bonis cõſiderandum, vtrũ plus fuerit relictũ
vxori, q̃ filio, vel nepoti, quia hoc non dicunt Bal. &
alij, de quibus ſupra, immò dico, ꝙ ſi filius, vel nepos
ſolum habuerit legitimam iure naturæ debitam, &
vxori tantundem fuerit relictum, nõ propterea di
plus relictum vxori ad effectũ, vt vendicet ſibi locum
diſpoſitio d. l. hac edictali, quia ſatis eſt, ꝙ filio ſit
relicta, & reſeruata legitima, vel tm̃, quod aſcẽdat ad
legitimam: per relictum enim factum vxori non po
minui legitima filij. d. l. hac edictali, & ſi minus fuiſſet
relictũ filio, vel nepoti, quã eſſet legitima ſua, & v
ri plus, q̃ filio, tũc filius conſequeretur ſupplement
non ex illo pluri, quod vxori fuiſſet relictum, ſed
alijs bonis, & illud, quod plus fuiſſet relictum vxori fi
lius lucraretur, & haberet præcipuum vltra legitimã
ſuam, propterea quia illud plus acquiritur filio ex le
gis diſpoſitione, non autem ex diſpoſitione
& ideo in legitima non computatur, & hoc
volunt in effectu Bal. & alij, de quibus ſupra.
ea, quæ habentur per Bart. & alios in l. in quar
ad leg. fal. vbi cõcluditur, ꝙ id, quod acquiritur
ex diſpoſitione defuncti, nõ autem ex legis diſpoſitio
ne, in legitimam non eſt imputandum. ¶ Item non
obſtat, dum obijcitur inſtantiam dictę cauſæ, q
ginta dierum vtilium, eſſe peremptam, propterea
dilatio quadraginta dierum ſtatuta ſer Hierony
Procuratori dominæ Blancæ ad probãdum in
cauſa redditur nulla, ex quo infra eam non fue
factæ nouæ probationes, ſed probationes iam fa
in ciuitate Ianuæ fuerunt producte, & ſtatutũ Plu
bini, quod eſt in hoc ſeruãdũ, vt ſupra diſponẽs pa
volenti producere, & examinare teſtes extra diſtri
& locũ iuriſdictionis debere per iudicẽ cauſæ ſtatui
terminum competentẽ ad probandũ, & terminũ
non eſſe computandũ in tempore inſtantiæ dictæ cau
ſæ, loquitur in dilatione, ſiue termino dando ad faci
das nouas probationes, & non ad iam factas pro
cendum, ſiue repetendum: Nam huic obiectioni re
ſpondetur primo, ꝙ dicta dilatio fuit ſtatuta
ter ad probandum in dicta cauſa, nõ autem a
tiones iam factas producendum, vel repetendum
de poſito etiam, ꝙ intra dictã dilationem nõ fuiſſent
factæ nouæ probationes, ſed ſolum iam factæ in ciui
tate Ianuę productæ, data dilatio p̱p̱ hoc non reddit
nulla, ex quo ſtatuta fuit ad illum finem, & effectũ per
miſſum à dicto ſtatuto, & conceſſio huiuſmodi dila
tionis tranſiuit in rem iudicatã. ¶ Præterea dico, ꝙ
vltra teſtes receptos, & examinatos Ianuæ in primo
iudicio ad æternã rei memoriã examinati, & recepti
fuerũt infra dictam dilationẽ etiã plures alij teſtes no
ui, & qui ante nõ fuerant examinati, prout in actis ex
proceſſu apertè conſtat. Tertio dico, ꝙ etiam poſito
ꝙ intra dictã dilationẽ nulli alij teſtes recepti, & exa
minati fuiſſent, præter illo, qui fuerunt examinati
primo iudicio, adhuc tamen dilatio ſtatuta non
computari in inſtantia dictæ cauſæ, & illa fuit,
valida, cum verum ſit per huiuſmodi eoſdem
teſtes nouiter examinatos in præſenti iudicio
factam nouam probationem, vt expoſcit ſtatutu
57 ſiderãdo, † ꝙ ipſi teſtes examinati in dicto primo
cio poſſeſſorio, & ſummario non plenè proba
p̃ſenti iudicio plenario tendente maximè ad ali
nem, niſi de nouo examinati fuiſſent, vt nota. in l.
quorũ bonorũ, hr̃ in c. veniens de teſtib. & p Bar.
2. §. hoc edicto verſi. quæro vtrũ ꝓbationes
norũ rapto. ac etiam quia in principio fuerunt
ſtes recepti, & examinati ad ęternã rei memoriã
debuerunt de nouo examinari, cũ plenè, cã cog
non fuerint, examinati, ꝓut hr̃ in c. qm̃ frequen
lit. non conteſta. ¶ Conſiderandum eſt inſuper
fatum do. Locumtenentẽ per ſententiam ſuã

...nullū tps dictę inſtātię cucurriſſe, donec litigatū ...erit ſup illo articulo, an dicta do. Balāca admittēda ...ſup petitis eius noīe, q̄ declaratio trāſiuit in rē iu... ...iſtis accedat,† qa in dubio iudicādū eſt ꝑ ...antia, vt ſenſit Bal. in l. ꝑperādū in prin. C. de iudi. ...de Caſtr. & Ale. in l. j. ff. ſiquis caut. Feli. in c. ſigni... ...erūt de teſtib. Dec. in c. vt debit⁹ de appella. in vij. ...& c. de priore in j. no. eod. titu. Ex qbus oībus ꝯclu... ...partes do. iudicis, q ſup p̄dictis in p̄ſenti cā iudica... ...eſt, fore, & eſſe in ꝓferendo ſententiā ſuā diffini... ...iuxta ea, q̄ ſupra concluſa fuerunt. Laus Deo.

SVMMARIVM.

...voluntas captatoria fauore pię cauſæ, & dotis valet, re... ...iter autem ſecus.

...tudo non vitiat legatum dotis.

..., & declarationi alicuius quando & quomodo ex diſpoſi... ...teſtatoris ſtandum ſit.

...fructus poſt mortem vnius ad alios trāſit, qn̄ expreſſè ſibi, ...hæredi, aut alijs fuit reſeruatus, & ſtipulatus, & poſt mor... ...dicitur in ꝑſona alterius nous vſusfructus, & nu. 23.

5 ...nobis ꝑ non ipſos acquirimus, pōt ēt nobis acquiri ꝑ li... ...iuri noſtro non ſubiectā, ſi tale quid eſt, vt poſſidea... ...vel quaſi. Quod procedit vel cum mando, vel ſine, ſequuta ...ratificatione nu. 7. & 15. Item mediante actu naturali, ...vel quaſi, hoc eſt mediante traditione, vel quaſi. nu. 10. & 21

6 ...non modo ꝑ nos ipſos, ſed etiā per liberā ꝑſonā, ...ſubiectam acquiri poteſt, & quomodo num. 10.

8 ...ad unguem obſeruanda, niſi indiſpendium ſalutis ...ergāt, & cōtra bonos mores, & vi, metuq; ſint p̄ſtita.

9 ...alteri facta agi non poteſt, niſi ſit iuratū; Et quā... ...ſit nu. 13.

11 ...ſtipulatio facta alteri quid operetur.

... obligatio, & actio ꝑſonalis mediāte ſimplici ſtipula... ...liberā ꝑſonā iuri noſtro nō ſubiectā acquiri nō p̄t, ſecus ...actu quaſi naturali, & quaſi traditione, & nu. 21

...cuius verba promiſſiua in perſonā ſtipulātis cōcepta ... & verba exequutiua imperſonaliter ꝓlata forēt, valet.

...nobis per liberam perſonam iuri noſtro non ſubiectā ...mandato, ſequuta ratificatione.

...catio quando fieri debebat.

...ſtitutio, & declaratio alicuius arbitrio commiſſa debet ...arbitrium boni viri conſtitui, & declarari.

...boni viri debet ſecundum iuris ſtipulationē regulari.

...reſeruatione vſusfructus alteri data non cenſetur ſecun... ...iuris diſpoſitionem, & boni viri arbitrium data: & maxi... ...quādo à matre, in cuius arbitrium dos filiæ fuiſſet à marito ..., vſusfructus ſecundo marito reſeruatus eſſet.

...mandatis, & facultatibus alicui cōceſſis vires, & fines illorū ...debent præteriri, neq; à maioritate rationis, aut ex mente ...concedentis in illis recte arguitur.

... mulier. ff. quibus mod. vſusfruc. amitt. declaratur.

...vſufructu reſeruato ſibi, & poſt mortē ſuam Titio, diuerſis vſuſ... ...fructus, & diuerſæ naturales poſſeſſiones cenſetur: & poſt mor... ...primi quo remedio Titius ad vſumfructū reſeruatū agat.

...poſſeſſorium reſtituendæ cui, & ad quid detur.

...poſſeſſionē, quę ex diſpoſitione iuris ipſo iure acquiritur, agi ...poſſeſſorio adipiſcendæ, & non recuperandæ.

...poſſeſſorium adipiſcendæ, & recuperandæ ad eandē rem ſimul ...competunt.

EPITOME.

TESTATORE diſponente, filiam de bonis ip... ...teſtatoris dotari debere, ꝓut per illius vxorē de... ...claratū, ꝙ vxor filiæ, eiuſq; futuro marito dotē ꝯſti... ...tuerit, cū reſeruatione vſusfructus dimidiæ bonorū ...p dote aſsignatorū ſibi, & poſt illius mortē ſuo ſecū... ...do marito, dictū vſumfructū ſaltē quo ad ſecundum ...maritū reſeruare non potuerit; quatenus reſeruatio ...hæc validè facta fuiſſet, ꝙ ex ſtipulatione inter ipſam

vxorē, filiā, maritūq; filiæ in cōtractu dictæ dotis cōſtitutionis, & vſufructus reſeruationis hincinde ēt cū iuramēto facta de obſeruando oīa, & ſingula, marito ſecūdo tunc a dicto contractu abſenti nulla obligatio, aut actio ad illum vſumfructum conſequendum acquiſita fuerit; Et quomodo, & quādo vſusfructus alteri per aliam liberam perſonam iuri ſuo non ſubiectam poſsit acquiri, & quādo non, hic plenè agit̄.

CONSILIVM LXI.

DVO ſunt in p̄ſentiarū diſcutiēda, ſuper quibus quā breuiſsimè potero meam ſn̄iam & dicere, & cōprobare enitar: Primū eſt, vtrū vſusfructus ꝑ dn̄am Iuliā poſt eius mortem do. Leoni marito ſuo reſeruatus ipſi dom. Leoni debeatur, ex quo alia oritur quęſtio, poſito vſumfructū deberi, Nam occaſione illius dominus Leo poſsit aduerſus Claudiū, & dominā Ludouicā cōiuges poſſeſſorio reſtiduēdæ agere. ¶ Quoad primū, Viſo teſtō Ioan. Bapt. de ꝯfortis olim mariti dict. d. Iuliæ, necnō inſtrumento, in quo do. Iulia dotē ꝯſtituit dictę dom. Ludouicæ, & eidē, ſeu Claudio eius futuro marito illius noīe quædā bona mobilia ꝓ dote aſsignauit, & in quo do. Iulia ſibi, & poſt eius mortē domino Leoni eius ſecūdo marito vſumfructū reſeruauit, videt̄ cōcludendū, ꝙ poſt mortē dictæ do. Iuliæ vſusfructus dimidiæ dotis, ſeu bonorū dicto Claudio nomine dotis do. Ludouicæ datorū, & aſsignatorū debeatur d. Leoni, & ad eum de iure pertineat; quoniā ex quo Ioannes Baptiſta teſtator voluit dictā do. Ludouicā eius filiā dotari debere de bonis dicti teſtatoris, prout declarabitur, & declaratū fuerit ꝑ do. Iuliā eius vxorē, videtur ex hoc data libera facultas ipſi do. Iulię dotādi d. Ludouicā de bonis teſtatoris in illa quantitate, quæ ſibi videretur, & eo modo, quo ſibi placeret, arg. l. theopompus, vbi caſus, & ibi Bar. ff. de dot. prælegat.
1 † quamuis enim regulariter vltima volūtas captatoria, hoc eſt, quæ in ſecretū alterius volūtatis cōfertur, ſit omnino inualida l. captatoriæ ff. de lega. 1. l. captatorias ff. de hęredib. inſtitu. valet tamē fauore pię cauſæ, vt in c. cū tibi de teſtamen. Itē fauore dotis, vt in d.
2 l. theopompus, qa † incertitudo legatū dotis nō vitiat, vt l. cū poſt §. gener. ff. de iu. dot. l. ſi filię, vbi optimus tex. ff. de legat. 3. l. 3. & ibi glo. C. de dot. promiſſ. & habetur ꝑ Alexan. in cōſil. 54. in 2. volum. & ꝑ Anto. de
3 Butr. in c. veniēs il 1. de teſti. † Bar. etiā in d. l. Theopōpus inquit, ꝙ ſi teſtator dicit ſtandū eſſe dicto, ſeu declarationi alicuius de eo, qđ ipſe illi dixerit, vel iniunxerit, tunc ſtatur dicto illius cū iuramēto, & nō aliter, quoniā dictū eius eſt quodammodo teſtimoniū veritatis defuncti magis, quàm iudiciū deponētis, nec requiritur partis præſentia tēpore, quo fit declaratio, quoniā perſona huius teſtis eſt approbata à teſtatore, cuius ſolius diſpoſitioni etiā abſente parte ſtaret̄, at ſi teſtator dicat ſtandū eſſe dicto, ſeu declarationi alicuius de eo, quod ſibi videretur, prout factū fuit in caſu noſtro, tūc iſte nō cenſetur, vt teſtis, ſed potius vt quidam arbitrator aſſumptus à teſtatore, cuius ſolius diſpoſitioni ſtaret̄. Et in caſu iſto regulariter huiuſmodi diſpoſitio tanquā captatoria omnino nō valeret, vt ſupra: Sed tamen fauore piæ cauſæ, item fauore dotis valet, & ille, cuius declarationi commiſſa fuit vltima voluntas, & diſpoſitio teſtatoris, poteſt declarare abſque iuramento, ſicut arbitrator, vt in authen. decernimus. C. de arbitr. An autē requiratur partis præſentia, Bart. eam requiri in d. l. Theopompus, & in l. ſi quis arbitratu ff. de verb. oblig. videtur velle. Contra exiſtimant doct. magis communiter in d. l. ſi quis arbitratu, vt ibi Alex. Sozi. & alij. Ex prædictis igitur videtur de iure dicēdum, quòd dicta d. Iul. potuerit, ex

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN